

ЧЕСТИТ ВЕЛИГДЕН

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

БРОЈ
41

GODINA XIII, 2005
SUEČANJ-OŽUJAK
JANUARI-MART
ЦЕНА 5 КН

ISSN 1333-7769

"ПЛОХЕ, ПРОСТОРИ, ШКУРЕ..."

Многубројна загрепска публика имаше чест да присуствува на отворањето на изложбата "Плохе, простори, шкуре .." на уметникот Крунислав Стојановски, кој му припаѓа и на хрватската и на македонската култура. Изложбата беше отворена на 11 февруари 2005 год. во галеријата "Станчик", која ја води ликовната уметничка Бланка Станчиќ - Пухак.

Овој автор е активен учесник на хрватската уметничка сцена. Но Крунослав не е само сликар, туку е, како роден Македонец, и уметнички амбасадор на двете земји и неуморно работи на меѓусебното запознавање на двете култури. Крунислав е човек со силна уметничка енергија и, како самиот вели, кога 24 часа би живеел во уметноста не би му биле доволни за да створува. Тој е автор на големиот проект со кој во мај 2001 год. во ХДЛУ претстави 50 современи македонски уметници, а потоа исто толку хрватски уметници со изложбата "Месец на сонцето" во Скопје.

Името на изложбата "Плохе, простори, шкуре .." не е случајно одбрано. Тие зборови означуваат уметнички интереси во најтесна смисла и тема се на неговата загрепска изложба. Решавањето на проблемот на просторот, комбинацијата на бои и нивното изразување, се дел од експериментот со кој овај уметник влегува во уметничките медиуми. Во геометриските ликови, во облиците на квадратите и правоаголниците се препознаваат прозорците или далматинските "шкури".

Верноста кон сликата го доведе Крунислав во врвна активна продукција. Во своето творештво вешто се користи со сите оние елементи кои можат да се видат на неговите слики, топлината на југот и студиите на Загрепската академија на ликовните уметности во класата на професорот Гуро Седер.

Изложбата ја отвори професорот Енес Љуиен, историчар по уметност. Во својата беседа тој истакна: "Оваа изложба со која се претставува уметноста на младиот Крунислав кореспондира со европските и светските релевантни уметнички движења. Во денешните услови во сликарството Крунислав истовремено храбро мисли и фигуративно и апстрактно. Како млад сликар Крунислав започнува со сликање на надворешниот свет, тоа се претвора во откривање на самиот себе, а потоа од природата се обраќа кон човекот. Тој како талентиран и сликарски интелигентен прво ги покажува хуманистичките изрази, телесните и духовните принципи на човекот. Долго време слика глави, луѓе и физиономии, а после неколку години се променува и оваа изложба е резултат на строга селекција и пресек на есенцијални апстрактни слики изработени во последните три години.

Крунислав сам ја нарече изложбата "Плохе, простори, шкуре .." како резултат на истражувањето во сликарските форми. Тоа е заокружен циклус кој претставува еден апстрактен свет и трансавангарден тип на апстрактно сликарство кој има некои свои претци и влијанија во америчко-германскиот апстрактен експресионизам."

Кај младите посетители видно беше задоволството што присуствуваа при отворањето на една таква културна манифестација. Заокружени од сите страни со спектар на бои, со порои на визуелни и емотивни радости, возбудено и искрено му честитаа на авторот за еден дел од сегашноста која долго ќе се памти.

Авторот изложбата ја посвети на својот драг татко Миодрог, чија константна несебична поддршка му овозможи да живее работејќи тоа што најмногу сака.

М. Паризоски

GLASILO ZAJEDNICE MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ

СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО ХРВАТСКА

Главен уредник:
МАРИНА АПОСТОЛОВСКА-ВУЈАКЛИЈА
Редакција:
Марко Паризоски - Загреб
Бранка Јаниќ - Осиек
Ратко Димовски - Пула
Владо Настески - Ријека
Аница Плазониќ - Сплит
Мирјана Мајиќ - Задар
Компјутерска обработка: Сашко Дисоски
Лектура: Марија Георгиева-Петриќ
Секретар: Елизабета Жугај

Ovo se glasilo tiska uz materijalnu potporu Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske
Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Masarykova 16/1
Matični broj: 3805760
Žiro račun: 2340009-1100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

За издавачот: Славица Сагадин

Печат: НОНПАРЕЛ д.о.о. Загреб

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993.

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ДРАГИ ЧИТАТЕЛИ

"Македонски глас" е секогаш отворен за соработка ваши мислења, ставови и погледи.

Вашите написи, коментари, огласи, реклами, соопштинија и друго треба да пристигнат на адреса на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска за бидат објавени на нашите страници.

ЗАБЕЛЕШКА: коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Редакцијата. Редакцијата е одговорна само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

Пред нас е православниот Велигден. Најсветлиот празник за сите нас христијани, кога го празнуваме Христовото воскресение. Не заборавете на нашиот стар македонски православен обичај Велигден да му го честитате на најблискиот со зборовите "Христос воскрес", на што тој треба да ви одговори "Навистина воскрес".

"Што во овие убави празнични денови да Ви напише уредничката?" - беше прашањето што си го поставував сите овие денови додека го подготвував овој број на "Македонски глас". Иако сите соработници на списанието овојпат беа повеќе од вредни и направија текстови како за два броја, по долго размислување сепак се одлучив да напишам нешто за интензивната дипломатска активност помеѓу нашата нова татковина, Р. Хрватска, и нашата вистинска татковина, Р. Македонија.

Навистина, во изминативе три месеци контактите меѓу хрватските и македонските политичари беа на високо и завидно ниво. Најнапред, во Загреб во неофицијална посета беше македонскиот претседател Бранко Црвенковски, кој присуствуваше на инаугурацијата на хрватскиот претседател Стјепан Месиќ. Потоа, во тродневна официјална посета, со сите државни почести и контакти со политичкиот врв на Хрватска, беше претседателот на македонското Собрание, д-р Љупчо Јордановски, за потоа во Загреб да допатува македонскиот премиер, Владо Бучковски, во службена посета со двајца министри и 50-тина стопанственици од Македонија, кој исто така оствари средби и контакти со челниците на Хрватска. За почетокот на мај најавена е посетата на првиот македонски претседател Киро Глигоров, кој овде ќе ја промовира својата нова книга.

Затоа, нема да претерам ако кажам дека по сите овие средби, на кои се разговараше за трасирањето на патите кон заедничко членство до Европската унија и Атлантските интеграции, Хрватска и Македонија се сè поблиску. "Кога сме заедно - појаки сме!", вели една стара поговорка, а тоа се чини добро го знаат политичките врвови на нашите две пријателски земји. Се надеваме дека нивниот интензивен и плодотворен дијалог што побргу ќе не доведе во членство како со Европа, така и со светот. Зашто, нема причина ни за Македонија ни за Хрватска да не припаѓаат во друштвото на најнапредните по технологија, трговија и култура, и тогаш кога Готовина и Бошковски чинат големи минуси за таа цел.

И наместо крај: горди на оваа богата дипломатска активност меѓу нашите две земји, ние Македонците што живееме и работиме овде во Хрватска, жалиме што никој од нашите политичари не најде барем час време да се сретне со нас. Заедницата на Македонците во Република Хрватска секогаш била и ќе биде отворена за сите, а особено за оние кои доаѓаат од татковината, па средбите со македонските политичари секогаш сме ги посакувале и сме им се радувале. Затоа, преку ова наше списание, им порачуваме: кога следниот пат ќе дојдат во Хрватска, и покрај набиената програма, да најдат барем малку време за средба со нашата Заедница и друштва, ако ништо повеќе, тогаш барем да размениме мислења со оние кои и овде во Хрватска ги чувствуваме како наши, затоа што ние, било каде да живееме во светот, сме и ќе бидеме Македонци.

Марина Апостоловска - Вујаклија

УСПЕШНА ПОСЕТА НА ХРВАТСКА

Од 6 до 8 март годинава во официјална посета на Хрватска престојуваше претседателот на Собранието на Република Македонија, д-р Љупчо Јордановски, придружуван со делегација од неколку члена на македонскиот парламент. При тоа беа остварени повеќе средби со највисокиот политички врв на Хрватска, а "Македонски глас" искористи една од паузите да поразговара со овој македонски политичар.

- *Остваривме околу десет средби со Ѓубеке одбори на Хрватскиот сабор и со нејовиот претседател Лука Бебиќ (бидејќи Ѓораѓи несреќниот случај на претседателот Шекс не можеше да се оствари средба со нејо). Средба остваривме и со премиерот на власта, Иво Санаѓер и со хрватскиот претседател, Стијепан Месиќ.*

- *Првпат сум во Зајреб како вршилел на оваа функција, но и првпат ѓо завршувањето на моите студио овде. Претходно бивам дека секој би се чувствувал вака убаво кога ѓо 30 години ќе дојде во ѓраѓо кој ѓо смета за свој, бидејќи во нејо минав 6 години додека студирав.*

Македонски глас: Како сте задоволни од средбите и контактите што ги остваривте во Загреб?

Љ.Јордановски: Многу сум задоволен. Имавме многу средби, а дали нашите разговори беа успешни или не треба да се прашаат домаќините. Јас лично сум задоволен. Остваривме околу десет средби со повеќе одбори на Хрватскиот сабор и со неговиот потпретседател Лука Бебиќ (бидејќи поради несреќниот случај на претседателот Шекс не можеше да се оствари средба со него). Средба остваривме и со премиерот на владата, Иво Санадер и со хрватскиот претседател, Стјепан Месиќ. Затоа можам да кажам дека посетата беше одлична, добро организирана и на највисоко ниво.

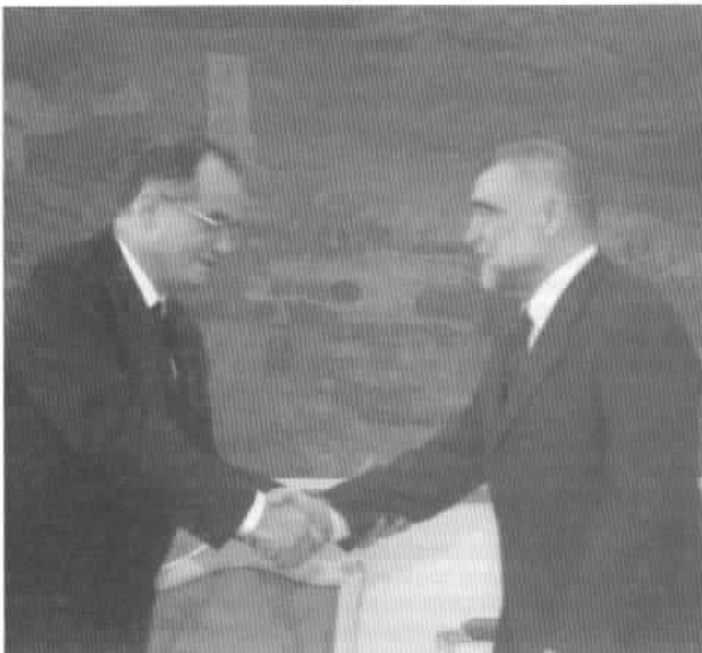
Македонски глас: Како Вие лично ја оценувате соработката меѓу Македонија и Хрватска?

Љ.Јордановски: Констатација е дека нашите две земји многу добро соработуваат на политичко ниво, за што има и повеќе аргументи. Ке ја споменам само соработката во рамките на Јадранската иницијатива за приближување кон НАТО, потоа би ја споменал помошта што Хрватска ни ја даде околу пополнување на европските прашалници за приближување кон Европската унија. Единствено сметам дека нашата економската соработка би можела да биде поинтензивна. Морам да споменам дека на средбата со претседателот Месиќ, покрај другите соработки, тој самиот предложи да ја вклучи Р. Македонија во соработката во рамките на Јадранско - јонската иницијатива, што за нашата земја е повеќе од добро.

Македонски глас: Бидејќи разговараме за "Македонски глас", какава порака ќе им испратите на Македонците во Р. Хрватска?

Љ.Јордановски: Додека бев студент во Загреб и јас членував во овдешното македонско друштво, па можам да кажам дека бев доста активен и редовен учесник. Затоа, мојата порака до Македонците овде во Хрватска би била да бидат принципиелни граѓани и на оваа нивна нова татковина, но и на Македонија.

Марина - Апостоловска – Вујаклија

Македонски глас: Првпат сте во официјална посета на Загреб, иако тука сте студирале и магистрирале. Како се чувствувате сега овде како претседател на Собранието на Р. Македонија?

Љ. Јордановски: Навистина, првпат сум во Загреб како вршител на оваа функција, но и првпат по завршувањето на моите студии овде. Претпоставувам дека секој би се чувствувал вака убаво кога по 30 години ќе дојде во градот кој го смета за свој, бидејќи во него минав 6 години додека студирав. При средбите со моите хрватски колеги ја искористив можноста да ги пофалам и нив и Хрватска, која ете, на мојот пример, "изродила" и претседател на собрание.

Локални избори во Македонија

ПОБЕДА НА ВЛАДЕАЧКАТА ПАРТИЈА

Скопје: Според предвремените изборни резултати, странките на владеачката коалиција победија на локалните избори во Македонија што се одржаа на 13 март годинава, но и претрпеа сериозен пораз во Скопје. Според изборните стожери на партиите, кандидатот на обединетата опозициона коалиција, Трифун Костовски, освои мнозинство гласови во Скопје, пред фаворитот на владеачката коалиција, досегашниот градоначелник на Скопје, Ристо Пенев.

На изборите излегоа нешто повеќе од 50 проценти од вкупно 1,7 милиони бирачи, и покрај фактот што на локалните избори се гледаше како на круцијален тест во напорите на Македонија во приближувањето кон еуроатлантските интеграции. И покрај сè уште изразените етнички тензии, на изборите не се забележани сериозни инциденти ниту неправилности, изјави потпаролот на Министерството за внатрешни работи. Сепак, на изборите беше тешко повреден еден човек, а најмалку двајца се уапсени поради нивното учество во тепачки и други инциденти на изборните места.

Зајреб

СЕДНИЦА НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЗАЕДНИЦАТА

На 19 февруари 2005 година се одржа 4. седница на Управниот одбор на Заедницата на Македонците во РХ. Присутни беа доволен број на членови за донесување на правно важечки одлуки. Според точките од предложениот дневен ред водена е расправа и донесени се одредени одлуки:

- Извештај од одржаниот семинар на тема "Финансирање на програмите на невладините здруженија и установи на националните малцинства и примена на Законот за буџетот на РХ", на кој беа присутни Анка Рабузин и Елизабета Жугај, поднесе Анка Рабузин која учествуваше на семинарот како претставник на нашата Заедница. За оваа, за нашата Заедница важна тема, во нашето списание објавена е посебна статија.

- Да се проверат сите можности во врска со програмите за школување на нашите млади сонародници на мајчин јазик и нивното финансирање од страна на Министерството за наука, образование и спорт, а посебно организирање на летен камп и работилници за деца со настава на македонски јазик, како и да се пресметат трошоците и роковите за пријавување на истите.

- По извештаите на претседателите на сите друштва, анализирани се активностите од претходната седница на УО. Во делот на активностите на Заедницата анализиран е проблемот околу нерешените прашања за сопственоста на просториите во зградата, како и за одржувањето и поправките на сегашните простории на сметка на заедничката резерва. Во врска со сопственоста на просториите на Заедницата треба да се контактираат Министерствата за надворешни работи на Хрватска и Македонија.

- Претседателката С. Сагадин извести дека планот и програмите за работа на Заедницата во 2005 година се прифатени од страна на Советот за национални малцинства. Доделените финансиски средства ќе бидат распределени на друштвата според нивните пријавени програми.

Освен овие, на седницата се донесени и следните одлуки:

- Прославата по повод македонскиот национален празник "Илинден" традиционално ќе се одржи во Самобор, за што делегација на Заедницата ќе го посети градоначалникот на градот.

- Одреден е и одобрен Ценовникот за исплата на хонорарите за списанието "Македонски глас".

- Се препорачува на сите македонски културни друштва, според финансиските можности, на своите дописници да им купат фотоапарат за службена употреба за следење на активностите.

- Се именува Сашко Дисоски како координатор и реализатор на WEB страницата на Заедницата на Македонците во Република Хрватска.

Членовите на Управниот одбор се информирани дека управителката на Градската библиотека од Самобор, Мирјана Димњаковиќ, на Заедницата ѝ подари околу 200 книги од македонската литература, со што ќе се збогати фондот на библиотеката на Заедницата. Голема благодарност на овој вреден поклон изразен е во името на сите Македонци во Р. Хрватска.

М. Паризоски

Зајреб

ПРВ РЕДАКЦИСКИ СОСТАНОК НА "МАКЕДОНСКИ ГЛАС"

Првиот состанок на Редакцијскиот одбор на списанието "Македонски глас" од изборот на новата главна уредничка Марина Апостоловска – Вујаклија, се одржа на 19 февруари 2005 година.

На почетокот главната уредничка ги поздрави присутните членови, ги покани на соработка со меѓусебно разбирање и доверба и предложи во натамошната работа состаноците на Редакцијата да се одржуваат најмалку секој

трет месец. Според предложениот дневен ред потоа беа дадени упатства за работата врзани со излегувањето на списанието "Македонски глас" во текот на 2005 година, а, како и до сега, планирано е да се отпечатаат четири броја.

Ценовникот за исплата на хонорарите, предложен од главната уредничка и одобрен од Управниот одбор на Заедницата, сите членови едногласно го прифатија. Исто така, прифатена е и одлуката главната уредничка да го задржи правото на избор на текстовите што ќе бидат објавени во списанието.

Приоритетна задача на сите дописници и соработници на "Македонски глас" е со своите прилози да придонесуваат за угледот и достоинството, како на Заедницата на Македонците, така и на сите нејзини културни друштва. За успешно извршување на таа задача, претседателите на друштвата треба на своите дописници целосно и благовремено да им ги пренесуваат информациите за одлуките на Управниот одбор на Заедницата и за активностите, манифестациите и актуелните настани во матичното друштво, градот и жупанијата. Исто така, приоритетни се и информациите врзани за Советите на македонското национално малцинство во Република Хрватска и Семмакедонската координација, Македонските православни црковни општини и Хрватско-македонските друштва. Донесена е и одлука во секој број на "Македонски глас" посебно да се претстави истакната секција или поединец, кој придонесол за афирмација на друштвото. Постојаните дописници на "Македонски глас" треба да ги анимираат и поттикнуваат членовите на нивните друштва за објавување на нивни литературни и ликовни прилози. Членовите на редакцискиот одбор имаат задача да се заложат и за обезбедување комерцијални реклами на правни лица, а Ценовникот за објавен рекламен простор во списанието одреден е од Управниот одбор на Заедницата.

M. Паризоски

Savjet za nacionalne manjine

VIŠE NOVACA NEGO LANI

Zagreb: Članovi Savjeta za nacionalne manjine Hrvatske su na svojoj zadnjoj sjednici jednoglasno prihvatili plan dodjele sredstava manjinskim udrugama za ovu godinu. Po principu «svim manjinama 10 posto više nego lani», za udruge 17 nacionalnih manjina dodijeljeno je ukupno 24,5 milijuna kuna.

Prema riječima Aleksandra Tolnauera, predsjednika Savjeta, ove je godine stiglo 37 posto više prijedloga, a udruge su tražile 3,5 puta više novaca nego što im je osigurano proračunom. Najviše su i ovaj put dobili Srbi (6,3 milijuna kuna), Talijani (5,1 milijun kuna), Mađari (2,7 milijuna kuna) i Česi (2,4 milijuna kuna). Ove godine Savjet nije odobrio novac Savjetu crnogorskih udruga jer nisu podnijeli izvješće za potrošenih 50.000 kuna od lani.

Zanimljivost ove, naizgled rutinske sjednice, bilo je višekratno opominjanje dijela manjinskih listova zbog širenja govora mržnje i netrpeljivosti.

Tiskovine nekih manjina preuzele su senzacionalistički model izvještavanja. Čak ima i govora mržnje među manjinama i političkog obračunavanja, rekao je Tolnauer. Kao primjeri, izdvojen su list Romengo Čačipe, koji izdaje Udruge Roma Zagreba i Zagrebačke Županije, te listovi dviju rivalskih mađarskih udruga – Demokratske zajednice Mađara Hrvatske i Savjeta mađarskih udruga.

"Jutarnji list"

Стубички Тоџици

СЕМИНАР ЗА НЕВЛАДИНИТЕ И МАЛЦИНСКИТЕ ЗДРУЖЕНИЈА

Во организација на Советот за национални малцинства на Република Хрватска, на 14 и 15 јануари 2005 во Стубички Топлици се одржа семинар на тема "Финансирање на програмите на невладините здруженија и установи на националните малцинства и примена на Законот за буџетот на РХ". Како претставници на Заедницата на Македонците во РХ, во работата на овој семинар учествуваа Анка Рабузин, секретарка, и Елизабета Жугај, административна секретарка на Заедницата.

За остварувањето на правата на националните малцинства во РХ зборуваше претседателот на Одборот за човекови права и права на националните малцинства и член на Советот за национални малцинства, Фурио Радин. Потпретседателот на Советот, Синиша Таталовиќ, зборуваше за Критериумите за утврдување на финансиската помош за програмите на здруженијата. Тој истакна дека здруженијата имаат големо значење и дека и за оваа година се пријавени голем број програми, а можностите за средства тоа не го покриваат. Во име на Советот изрази задоволство од активноста на малцинствата, нагласувајќи дека Советот кон Владата упатува забелешки за одредени пропусти и изразува некои незадоволства, како што се незадоволствата со медиумите и јазикот, и истакна дека се настојува тоа да се промени. На крајот тој нагласи дека малцинствата треба да го негуваат како мултикултурализмот, така и интернационализмот.

Претседателот на Советот, Александар Толнауер, зборуваше за Методологијата за следење на остварувањето на програмите, нагласувајќи дека се гледа напредок во тој поглед, но дека има и такви здруженија кои не ги исполнуваат условите и средствата не ги трошат наменски, што не би смеело да се случува. Затоа, нагласи дека таквите здруженија нема да бидат финансирани, а Советот има право да побара враќање на ненаменски потрошените средства. Исто така тој истакна дека Советот поднесува извештај до Владата и Собранието и дека тоа треба и здруженијата да го прават кон Советот, со нагласување на неопходноста програмите да бидат реални.

Милорад Пуповац, претседател на Одборот за интерпарламентарна соработка на Собранието и воедно член на Советот, помеѓу другото истакна дека со влегувањето на Хрватска во Европската унија здруженијата ќе добијат уште поголемо значење. Г. Серџо Кабиќ, виш советник во Министерството за финансии, зборуваше за примената на Законот за буџетот на Р. Хрватска, нагласувајќи дека треба да се планира реално и дека средствата мора да се користат наменски, по точно одредената програма, како и дека постојат механизми за контрола на средствата. Од Министерството за финансии на семинарот зборуваше и Младенка Карачиќ,

началничка на државната ризница. Таа детално објасни за сè што е потребно во работењето на здруженијата: за доделените средства за програмите треба да се обезбеди документација, да се води евиденција, да се изработуваат извештаи со потребни фотокопии, уредно да се водат сите потребни работни книги и истите да се чуваат според законот. Таа нагласи дека за работењето на здруженијата важна улога имаат **одговорните лица и книговодителите**, кои треба да ги исполнуваат сите обврски според Законот на непрофитни здруженија.

На семинарот присуствуваа **претставници** од сите членски здруженија на националните малцинства во Р. Хрватска, кои освен со прашања, предлози и пофалби за одржувањето на семинарот, по програмскиот распоред кратко ги претставија и програмите на своите здруженија за оваа година. Во името на Заедницата на Македонците во РХ **програмите ги претстави Анка Рабузин** со нагласок во подобрувањето на квалитетот на остварувањето на програмите и подобрувањето на меѓесебните односи.

Семинарот е оценет како многу успешен и корисен за двете страни (за претставниците од Советот од една страна и за претставниците на здруженијата од друга страна). Воедно, беа најавени и некои теми за одржување на други семинари во текот на 2005 година.

Врз основа на информациите и сознанијата од семинарот, се покажа потреба седницата на Управниот одбор да се одржи во проширен состав со присуство и на потпретседателите или секретарите на друштвата, а на истите да им се објасни начинот на работењето: изработка на програмите, извештаите за Советот, извештаите за другите институции, работни книги, документација и друго, а сето тоа со цел да се подобри работењето и да се извршуваат сите законски обврски. Истото е направено веднаш на наредната, 4. седница на Управниот одбор на Заедницата на Македонците во РХ.

А. Рабузин

Загар

Изложба по повод 8 Март

По повод на 8 Март, во просториите на хотел "Иж" во Задар организирана е изложба на членовите на МКД "Билјана". На неа беа претставени везени, плетени и ткаени ракотворби, како и некоја слика. Големо внимание на посетителите привлече народната носија што ја донесе еден член на друштвото, како и претставената грнчарија.

Изложбата беше отворена со поздрав до присутните посетители, а потоа песната "Жена" од Анте Поповски ја прочита Живко Силавски. За изложените експонати зборуваше проф. Августина Гулеска - Хајдиќ, а песната "Далмација" од Мирјана Мајиќ ја читаше Ж. Силавски.

Здружението на лица со посебни потреби "Светло" од Задар се претстави на изложбата со свои ракотворби. Изложбата беше отворена пет дена и добро посетена. Задарските медиуми со големи пофалби и позитивни критики ја презентираа оваа изложба во своите јавни гласила, истакнувајќи дека на достоин начин беше прикажана македонската култура.

М.М.

Загар

ПОЕТСКА ВЕЧЕР

На 19 декември 2004 година МКД "Билјана" од Задар ја организираше својата традиционална поетска вечер. За програмата беше задолжена професорката Августина Гулеска-Хајдиќ, која со кус осврт одржа предавање за македонската современа поезија. По избор на проф. Хајдиќ беа прочитани дваесеттина дела од повеќе македонски поети. Меѓу нив се најдоа македонски поети од сите генерации, меѓу кои и песните на Блаже Конески, Матеа Матевски, Анте Поповски, Цане Андреевски, Србо Ивановски, Ацо Шопов, Богомил Џузел, Гане Тодоровски, Владо Урошевиќ, Радован Павловски, Михаило Ренџов, Петре Андреевски и Тодор Чаловски.

Во спонтана атмосфера песните ги читаа членовите на МКД "Билјана". Гости и учесници беа студенти од Филозовскиот факултет во Задар. Потоа, беше приредена закуска со песни, ора и дружење на членовите до доцна во ноќта.

М.М.

Пула

ОДБЕЛЕЖАН ДЕНОТ НА ЖЕНАТА

И во Пула година достоинствено беше прославен 8 Март. При тоа, воведниот збор го даде претседателката на Заедницата на Македонците во РХ и на МКД "Кочо Рацин", госпоѓата Славица Сагадин.

Потоа беше изведена културно-забавна програма, во која учествувааше детската група "Свездички", а на присутните жени и девојки им беа поделени саксии со разнобојно цвеќе. Жените што дојдоа во просториите на Друштвото подготвија разни специјалитети, па масите беа украсени со секаков вид солени и благи специјалитети, па мажите, како секогаш, уживаа во прославата на "женскиот" празник.

Сепак, и овој 8 Март во Пула мина со меѓусебно дружење и со обработување теми актуелни и блиски на жените.

РИЕЧКИ КАРНЕВАЛ

Како и секоја година, карневалот во Риека е најголем покладен настан од културните обележја во овој дел на Хрватска. Оваа година на 7 февруари карневалот по 22. пат е одржан како меѓународен настан, со поворка за памтење. Точно 121 маскирани групи прошеттаа по риечкото Корзо, докажувајќи дека Риечкиот карневал секоја година е сè поголем, поубав и поинтересен. Поворката ја сочинуваа десетте илјади маскирани учесници и 86 алегориски коли, за што беше потребен голем труд, но и многу време за нивна изработка. Во карневалската поворка беа вклучени бројни општини и градови од Хрватска, како и групи од Унгарија, СиЦГ, Словачка, Словенија, Италија и Македонија.

Втора година по ред, Риечкиот карневал со своето присуство го почести хрватскиот претседател Стијепан Месиќ. На карневалот покрај домаќините, риечкиот градоначелник Војко Обершнел, мештарот Тони (водителот на карневалот) и кралицата Ивона, беа и претседателот на FECC, Henri van der Kroon, претседателите на Европските здруженија на карневалските градови, како и задруженијата на земјите учеснички на карневалот, меѓу кои и претставникот на Република Македонија, Перица Парталоски од Вевчани, член на Здружението на европските карневалски градови.

Вечерта пред карневалот во Гувернеровата палата беше организиран Карневалски бал под маски за гостите политичари, членови на дипломатскиот кор и претставниците од градовите пријатели. Оваа година, покрај министерката за надворешни работи г-ѓа Колинда Грабар-Китаровиќ, на балот беа и Владимир Вранковиќ, Давид Сопат, Иво Африќ и Среќко Шестан, а од дипломатскиот кор, беа присутни амбасадорите на Албанија, Австралија, Белгија, Финска и Македонија (г-н Махи Несими со сопругата), кунзулите со седиштата во Риека, како и претставниците на градовите пријатели на Градот. Како и секоја година, балот традиционално започна со Штраусовиот валцер "На убавиот плав Дунав", а го отвори градоначелникот со сопругата и мештарот Тони со Кралицата на карневалот.

Маскираниот маратон на радио Риека започна во 20 часот и беа претставени скоро сите странски карневалски групи, како и неколку гости од Хрватска, а за домаќините настапија три риечки групи. Македонската карневалска група "ВАСИЛИЧАРИ" од Вевчани учествуваше во програмата со своја програма.

Вечерта пред карневалскиот настап Василичарите беа гости во клубот на МКД "Илинден", каде за миг се создаде весела атмосфера, па се играше, пееше, а дружењето траеше скоро пет часа.

Риека

МАКЕДОНСКА ПРЕРОДБА И НЕЈЗИНОТО ВЛИЈАНИЕ НА МАКЕДОНСКАТА ЛИТЕРАТУРА

По покана на проректорот за настава во Ректоратот на Риечкиот универзитет, проф. д-р Горан Калогјера, на 3-ти март 2005 година на Филозовскиот факултет во Риека пред студентите и професорите од факултетот, проф. д-р **ЈОВАНКА ДРУГОВАЦ** од **ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА** при Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, одржа предавање на тема "Македонската преродба и нејзиното влиание на македонската литература". Овој настан е организиран во рамките на размена на студенти и професори предавачи помеѓу скопскиот и риечкиот универзитет.

Проф. д-р Јованка Друговац контактира со многу факултети од Европа, па освен што е чест гостин на многу меѓународни јазични конгреси (Москва, Лвов, Трир), има одржано и предавања во Париз, Киев, Москва, Лвов, Љубљана, Белград, Нови сад и други.

Во преполната сала од студенти и професори, таа одржа интересно стручно предавање со цел да ги прошири сознанијата за македонските литературни преродбеници во зачетокот на македонските книжевни творештва, посебно за македонската литература во 19. и 20. столетие. Слушателите, со долгото ракоплескање се заблагодарија за одлично одржаното предавање.

По предавањето професорката д-р Друговац беше примена кај деканот на факултетот. На средбата се разменаа некои стручни мислења, а посебно беше разговарано околу потребата за наставник-лектор за македонски јазик во нивниот факултет, а професорката вети дека овој проблем ќе им го пренесе на надлежните институции во Македонија.

В.Н.

Риека

ПРОСЛАВЕН 8 МАРТ

Во МКД "ИЛИНДЕН" Риека, во Клубот на Илинден, веќе стана традиција во вечерните часови на 8 март да се организира дружење на жените-членки од друштвото. Управниот одбор и оваа година организира дружење и на секоја членка присутна ѝ беше врачено цвеќе во знак на внимание и љубов кон нежниот пол. На дружењето беа триесеттина жена-членки кои вечерта се почестени со мала закуска. Дружењето мина во разговор, музика, игри, па така и оваа година весело беше одбележан овој женски ден, кога по 95 пат ширум светот се одбележува овој меѓународен празник.

В.Н.

АКТУЕЛНОСТИ

Марко Трп

ЦРВЕНКОВСКИ НА ИНАГУРАЦИЈАТА НА СТЈЕПАН МЕСИЌ

Загреб: На 17 февруари годинава во Загреб престојуваше претседателот на Р. Македонија, Бранко Црвенковски. Тој учествуваше на инаугурацијата на претседателот на Р. Хрватска, Стјепан Месиќ, кога тој положи заклетва пред Уставниот суд на Република Хрватска на плоштадот Св. Марко. На овој свечен чин за Хрватска, меѓу останатите присуствуваа и претседателите на Полска, Александар Квашњевски, на Украина, Виктор Јушченко, на Бугарија, Георги Пврванов, на Албанија, Алфред Мојсиу, на Словачка, Гашпаровиќ, на Србија и Црна Гора, Светозар Маровиќ, како и целокупниот државен врв на Босна и Херцеговина.

Својата неофицијална посета на Хрватска, Црвенковски ја искористи и за неколку билатерални средби со своите колеги. Така, тој се сретна со претседателот на Словачка, Иван Гашпаровиќ, кој рече дека неговата земја ќе ѝ пружи помош на нашата држава на патот за членство во Европската унија, а Црвенковски го покани наскоро да ја посети Македонија. Потоа, македонскиот претседател имаше средба и со албанскиот претседател Мојсиу, кој притоа истакна задоволство поради стабилноста на Македонија и имплементирањето на Рамковниот договор, а стана збор и за наредната билатерална средба во Охрид или Струга, која ќе се одржи на 9 април. При својата прва средба со украинскиот претседател Јушченко, Бранко Црвенковски во Загреб изјави дека "неговата победа е добар знак за Европа", по што уследи покана македонскиот претседател да ја посети Украина, а таа средба ќе биде пример за бизнисмените и од двете земји.

Загреб-Skopje: Premijer Ivo Sanader u gostio makedonskog kolegu Vladu Bučkovskog

BUČKOVSKI: ILUZIJA JE DA USPORAVANJE HRVATSKE MOŽE UBRZATI OSTALE REGIJE

Za Makedoniju i ovu regiju bitno je da Hrvatska što prije počne pristupne pregovore s EU i da se to dogodi tijekom luksemburškog predsjedanja. Ne treba gajiti iluzije da će usporavanje puta nekih aspiranata za članstvo ubrzati druge zemlje.

Naprotiv. Unija poštuje načelo individualnog pristupa i kad jedna zemlja uđe u članstvo, ona time trasira put za druge, izjavio je u Zagrebu makedonski premijer Vlado Bučkovski nakon sastanka sa hrvatskim premijerom Ivom Sanaderom.

To je bio i odgovor makedonskog premijera na tezu da bi se Hrvatska i Makedonija mogle naći zajedno u paketu idućeg proširenja nakon Bugarske i Rumunjske. Te se teze temelje na činjenici da je hrvatski put usporen zbog problema u odnosima s Haaškim tužiteljstvom, dok je Makedonija s druge strane u EU dobila izuzetno dobre reakcije na odgovore na upitnik na temelju kojih će Europska komisija izraditi mišljenje o makedonskoj kandidaturi i početku pregovora.

Naglašeno je nezadovoljstvo što unatoč važećem ugovoru o slobodnoj trgovini dvije države ni blizu ne koriste mogućnosti gospodarske suradnje, pa je to bila i glavna tema hrvatsko - makedonskog foruma u Hrvatskoj gospodarskoj komori. "Običnim građanima najvažnije je to kako se živi, dakle gospodarstvo. Tu nismo iskoristili mogućnosti i kapacitete naših država za veću suradnju," rekao je Bučkovski.

"Jutarnji list"

Zagreb

BOŠKOVSKI OTPUTOVAO IZ ZAGREBA ZA HAAG

Bivši makedonski ministar unutarnjih poslova Ljubo Boškovski, kojeg je Haaški sud optužio za ratne zločine nad Albancima, 24. ožujka ove godine je redovnom linijom Croatia Airlinesa otputovao iz Zagreba u Amsterdam, gdje će nakon predaje nizozemskim vlastima biti prebačen u pritvor ICTY-a.

Na odlasku iz zagrebačke zračne luke Boškovski nije davao izjave za novinare.

Boškovski (44), koji je bio na čelu makedonskog MUP-a od svibnja 2001. do studenoga 2002. godine, do odlaska u Haag nalazio se u pritvoru Županijskog suda u Puli pod optužbom za policijsku likvidaciju sedam azijskih imigranata na makedonskoj granici 2002.

M.A.B.

"Jutarnji list"

СЛАВИЦА САГАДИН - НОВ ЧЛЕН

Кон крајот на 2002 година, а според Уставниот закон за правата на националните малцинства при Владата на РХ, наместо претходниот Уред за национални малцинства, формиран е СОВЕТ ЗА НАЦИОНАЛНИ МАЛЦИНСТВА НА РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА.

Советот за национални малцинства, како челно тело на сите 22 до сега регистрирани национални малцинства во Република Хрватска, ја презеде одговорноста и грижата за остварување на правата на малцинствата. Остварување на правата подразбира нивна интеграција во хрватското општество, но и зачувување на сите особености, односно нивниот малцински идентитет. На тој начин Република Хрватска ќе ја сочува својата мултикултуралност, мултиетничност и мултиконфесионалност и како таква ќе биде препозната и интегрирана во семејствата на европските народи.

Советот е телото кое мора да биде мост меѓу интересот на националните малцинства и државните тела - Саборот, Владата и одделните министерства.

По првите избори за Советите на македонското национално малцинство во Република Хрватска за член на Советот беше избран Томислав Зојчески од Загреб. За жал, неговото учество во Советот, иако беше оценето како мошне успешно и делотворно, беше краткотрајно поради неговата смрт во мај 2004 година. Пред крајот на минатата година, на негово место меѓу неколкуте кандидати е избран нов член. Тоа е г-ѓа Славица Сагадин од Советот на македонското национално малцинство од Пула и претседателка на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, со која овојпат разговараме за оваа нејзина нова функција.

Најнапред Ви упатуваме честитки за изборот на новата и одговорна функција. Кои се Ваши први впечатоци како член на Советот?

- Благодарам на честитките и морам искрено да кажам дека бев пријатно изненадена што сум избрана меѓу неколкуте кандидати. Како член на Советот за национални малцинства во Република Хрватска се надевам дека ќе ги исполнам своите обврски и очекувања на сите наши Македонци.

Советот за национални малцинства е втемелен врз основа на Уставниот закон за правата на националните малцинства во РХ. Накусо, запознајте ги нашите читатели со примената на тој закон во остварување на правата и обврските на македонското национално малцинство?

- Советот за национални малцинства е формиран врз основа на Уставниот закон за правата на националните малцинства во Република Хрватска. Познато е дека во претходниот период постоеше комисија за распределба на финансиските средства за работата на организациите на националните малцинства. Сега Советот доби одговорна улога според одредени критериуми да ги распоредува добиените материјални средства. Секој член на Советот, како претставник

на своето национално малцинство, ги брани своите програми за работа и гарантира за нивната реализација. Членовите меѓусебно соработуваат и соодветно даваат поддршка за нивните програми. Имам информација и можам да истакнам дека Советот за национални малцинства во Република Хрватска, во однос на соседните држави, посебно се истакнува во работата за зачувување на идентитетот на малцинствата и нивните права.

Кажете ни кои се главните теми кои се расправаат на седниците на Советот?

- Јас како нов член на Советот, во овие четири месеци, учествував на седниците на кои се расправаше за извештаите што треба да се изработуваат според поставениот единствен нов модел. Во спротивно, материјалните средства нема да се доделат. Доделените средства на националните културни друштва се наменски одредени. За пренамена на тие средства потребно е да се бара согласност преку Заедницата до Советот.

Како соработувате со претседателот на Советот и членовите на другите национални малцинства?

- Соработката со претседателот на Советот, Александар Толнауер и членовите на другите национални малцинства е коректна и пријателска. Секогаш добиваме корисни совети за успешно извршување на задачите кои произлегуваат од поставените програми за работата на Заедницата.

Според Вашето мислење, што треба да се стори Советот на македонското национално малцинство да има свој претставник во Саборот на Република Хрватска?

- Според моите досегашни сознанија и информации не постои можност Македонците да имаат претставник во Саборот на Република Хрватска. Тоа произлегува од хрватските закони, според кои е потребен одреден број припадници на национално малцинство за да се има право на избор на претставник во највисокото државно тело - Хрватскиот сабор. За сега мислам дека и без таков претставник Македонците ги уживаат сите малцински права во Хрватска, а можам да кажам дека и хрватските граѓани искажуваат посебни симпатии кон нас Македонците.

Како успевате да ги координирате Вашите одговорни должности како претседател на Заедницата на Македонците во РХ, претседател на МКД "Кочо Рацин" од Пула и оваа нова должност?

- Во секое културно друштво на нашата Заедница се работи тимски. Како претседател на Заедницата, сакам да истакнам дека моја цел е сите наши друштва меѓусебно да соработуваат. Се надевам дека со иницијативите кои се преземени тоа ќе успееме да го оствариме. Особено ми е жал што односите во МКД "Крсте Мисирков" од Загреб, поради некои правни процедури, излегоа од контрола, па затоа не се во можност да ги исполнат своите обврски и активности кон Заедницата. Но, се надевам дека наскоро ќе се надминат сите недоразбирања и, по одржувањето на Годишното собрание, Друштвото ќе започне со нормалната работа. Затоа, ги повикувам сите Македонци кои живеат во Загреб, без оглед дали се или не се членови на "Крсте Мисирков", да дојдат на ова Собрание и го дадат својот глас за иднината на ова најреномирано друштво на Македонците во Хрватска. Обврските што ги презедов со својата нова должност знам дека се големи, но мојата цел е да работам и да знам за што работам. Тоа не ми е тешко, бидејќи сите ние мораме да знаеме дека името Македонија е во нас и никој од нас не треба да биде пред тоа име.

M. Паризоски

МАРТИНКИ- ПРЕДВЕСНИЦИ НА ПРОЛЕТТА

Со подарување "мартинки" во организација на Хрватското - македонско друштво од Загреб, а во рамките на циклусот за мултимедијални претставувања под името "КСАНТИКА" и според македонските обичаи, организиран е поздрав на пролетта.

Претставувањето се одржа пред кафулето "МИ" во Боговиќева улица на 26 февруари 2005 година, датум кој, според православниот календар, е посветен на преподобниот Мартинијан. Вредните членки на Друштвото - Јудита Реј Худечек, Лена Ѓапиќ, Лиљана Преволшек и други, според стариот македонски обичај ги украсуваа со мартинки минуваците во центарот на Загреб, измамувајќи насмевки на нивните лица. Според македонските традиционални обичаи, подарените **мартинки** не можат да исполнат некоја желба, но затоа можат да го обогатат човекот со ново сознание и да му подарат миг среќа.

На ова претставување присуствуваше и малата македонска внука Морана Беловиќ (на фотографијата), украсена со оригинални мартинки.

На почетокот на месец март или ксанти (цутар) започнува новиот природен циклус. Промените будат кај луѓето надеж и желба новата година да биде среќна и плодна. Затоа во Македонија доаѓањето на пролетта се честита со дарување **мартинки**.

Би сакале да ги информираме на нашите хрватски пријатели дека мартинките се украси направени - исплетени од **бел и црвен** свилен или памучен конец или волнено предиво, но и со додадени украси во облик на цвеќе, птица или други симболи на пролетта.

Мартинките се даруваат во почетокот на март и се носат на реверите или врзани на раката. **Белата боја** означува раѓање, духовна чистота, а **црвената** - здравје, љубов и среќа. Мартинките на левата рака го поздравуваат доаѓањето на ластовиците, а на десната рака се поздрав на штрковите. Според традиционалните верувања, со нив се повикува среќата и се исполнуваат желбите. Затоа е потребно да се посака среќа, а мартинките да се стават под камен штом ќе се види ластовица. На крајот на март мартинките се обесуваат на овошјата, лозовите гранки или се китат домашните животни за нивната година да биде среќна.

Оваа манифестација беше проследена од Хрватската телевизија, а прилогот за неа прикажан е на 5 март во "Призма", емисијата за националните малцинства во Р. Хрватска.

MARTINKE - NAGOVJEŠTAJ PROLJEĆA

Poklanjanjem "martinaka" u organizaciji Hrvatsko - makedonskog društva iz Zagreba, a u okviru ciklusa multimedijalnih predstavljanja pod nazivom "KSANTIKA" te prema makedonskim običajima, organiziran je pozdrav proljeću.

Predstavljanje je održano pred kafićem "MI" u Bogovićevoj ulici 26. veljače 2005. godine, što je datum koji je prema pravoslavnom kalendaru posvećen prepodobnom Martinijanu. Vrijedne članice Društva - Judita Rey Hudeček, Lena Đapić, Ljiljana Prevolšek i druge, su prema starom makedonskom običaju ukrašavale prolaznike u središtu Zagreba, mameći osmijeh na njihovim licima. Poklonjene martinke ne mogu ispuniti neke želje, ali prema makedonskim tradicionalnim običajima mogu svakog čovjeka obogatiti s novim saznanjem i pokloniti mu trenutak sreće.

Na ovom događaju bila je nazočna i malena makedonska unuka Morana Belović (na fotografiji), ukrašena originalnim martinkama.

Na početku mjeseca ožujka (mart) ili ksant (cutar) započinje novi prirodni ciklus. Promjene probuđuju ljudske nade i želju da nova godina bude sretna i plodna. Stoga se u Makedoniji dolazak proljeća čestita darivanjem martinaka.

Našim hrvatskim prijateljima želimo objasniti da su martinke ukrasi napravljeni od bijelog i crvenog svilenog ili pamučnog konca ili vunenog prediva, no i s dodanim ukrasima u obliku cvijeća, ptice ili drugih simbola proljeća.

Martinke se daruju na početku ožujka i nose se na reverima ili vezanim oko ruke. Bijela boja simbolizira rađanje i duhovnu čistoću, a crvena - zdravlje, ljubav i sreća. Martinke na lijevoj ruci pozdravljaju dolazak lastavica, a na desnoj ruci znače pozdrav rodama. Prema tradicionalnim vjerovanjima, s njima se poziva sreća i ispunjavaju se želje. Za to je potrebno da si, u trenutku kada ugledate lastavicu, poželite i martinu stavite ispod kamena. Na kraju ožujka martinke se vješaju na voćke, na granama vinove loze ili ukrašavaju se domaće životinje da bi njihova godina bila sretna.

Ovu manifestaciju je pratila Hrvatska televizija, a prilog o njoj je prikazan 5. ožujka u "Prizmi", emisiji za nacionalne manjine u R. Hrvatskoj.

УМЕТНОСТА Е ИГРА

Сликарството, како дел од уметноста е исто така игра. Често, многу серозна игра, но секако пред сè, игра

Повод за овој наш разговор со академскиот сликар Крунислав Стојановски е неговата самостојна изложба "Плохе, простори, шкуре..." што од 11 февруари до 11 март годинава беше поставена во галеријата "Станчик".

Крунислав Стојановски е роден во Скопје 1969 г. Неговото доаѓање во Загреб не е случајно, туку судбинско одредено. Како средношколец читајќи го тогашното загребско списание "Старт" го засака Загреб и хрватскиот јазик. Поминувајќи низ Загреб, кус престој беше доволен да го привлече и тогаш одлучи дека наскоро ќе се врати. Во воената 1992, преку Будимпешта, со своите слики под рака дојде пред Загребската академија на ликовни уметности. Иако приемните испити беа поминати, благодарјќи на тогашниот декан, уметникот Василије Јордан, ги започнува своите студии по сликарство во класата на професорот Гуро Седер. Брзо се вклопи во загребското уметничко милје. Неговиот голем уметнички потенцијал и изразита работливост е препознатлива и докажана со освојување на неколку награди и стипендии. Има одржано повеќе самостојни и заеднички изложби во Хрватска, Македонија и во други земји во светот.

Македонски глас: Благодариме што не поканивте на отворањето на Вашата прва овојгодишна самостојна изложба. На страниците на нашето списание долго време нема информации за Вашата уметност. Дали постојат причини за ваквата меѓусебна соработка?

Стојановски: Секогаш кога имам изложба праќам покана и до Заедницата, како и до многу поединци, мои пријатели. Помислив дека таму нема некој посебен интерес за моите изложби. Веројатно причина за тоа е што и јас слабо навраќам во Друштвото, што поради обврски, што поради некое разочарување од порано, кога не наидував

на помош кога ми беше потребна, не толку приватно, колку при организација на проекти на македонска уметност. Тогаш бев оставен сам да ја завршам работата. Но, веројатно е тоа болка на сите Заедници, постои голема желба, но и судир на интересни групи, недоволен буџет, сомнение во квалитетите на другиот... Така беше пред неколку години, а сега се надевам дека е тоа надминато.

Македонски глас: Со Вашата нова изложба "Плохе, простори, шкуре" се претставивте со нов циклус на Вашето сликарство. Кажете ни што искажувате со Вашите апстрактни слики и што ни подарувате со нив?

Стојановски: Уметноста е игра. Сликарството, како дел од уметноста е исто така игра. Често, многу серозна игра, но секако пред сè, игра. Тој инфантилен елемент, тоа детско испитување, сликарството и уметноста ги чини толку посебни. А како човек соочен со секојдневната стварност, во позиција си, а може да се каже дури и дека имаш задача, да бидеш критичар и евидентичар на таа стварност. Тие елементи се преклопуваат: некогаш едниот елемент го води другиот, некогаш го победува. И сето тоа е врзано за моменталното расположение, што обично го нарекуваме инспирација, за моменталното окружување во кое се наоѓате или доживувањата кои ви се случуваат. И додека во времето на војната и повоените години сликав најчесто експресионистички лица со пастозен намаз на масло или акрилик, или енформелно (патем речено, тоа е циклус кој никогаш немам намера да го прекинам, туку само повремено да "одморам" од него, зашто човекот секогаш е голема тема за истражување), постојат фази кога критичкиот елемент треба да се напушти накратко, да се остави да созрее на нов начин, едноставно да се одмори од него. Во такви моменти, секогаш постои онаа можност

за игра: со материјалот, со темите, да се истражува неисцрпното поле на сликарството. Во таков момент настанаа овие слики од циклусот "Простори, плохи, шури...".

Тоа е циклус на слики во кој се бавам со проблематиката на плошно решавање на композицијата, со колоритот сочинет од чисти бои, со палетата на примарни и секундарни бои и нивните меѓусебни односи, со полиптично поставување на веќе решени сликарски полиња во хоризонтален ред или во облик на мрежа, како и со пробелмот на големината на платното/композицијата. Би можело да се каже дека во оваа изложба побитен е метафизичкиот елемент од критичко-социјалниот кој го има во моите други циклуси како "Лица", "Кристали" (еколошка проблематика), инсталациите од изложбата "Земја" (повторно еколошка проблематика), мултимедијскиот проект "Продајте го своето тело!" (за вредноста на човечкото тело и продажба на човечките органи) и други, а блиска е до компјуторските графички изложени на неколку графички биеналиња во кои бојата и односите меѓу боите, ладни и топли, примарни и секундарни, црно и бело, имаат примарно значење.

Македонски глас: Како настана насловот на оваа Ваша изложба?

Стојановски: Насловот е само асоцијативен. Тој говори и за местото на инспирацијата за оваа проблематика. Во ред, простори и плохи, мислам дека имаат јасно значење, но, шури, може да асоцира на Далмација. И тоа не ќе е погрешно. Правата вистина е асоцијација на целиот Медитеран. Тоа се оние дрвени заштитници од силното медитеранско сонце кои ги има и во Грција, на островите Наксос, Иос, Санторини, Скијатос, Халкидики, ги има и во Тунис и Египет, во Шпанија, Турција, па и во Македонија... по целиот Медитеран. Место толку светло, живо, впечатливо, инспиративно, мирно, богато, човечко, колевка на култури, народи, уметности... Тоа се тие капаци кои се често сини, но и црвени, зелени, бели, жолти... Кога ќе видите медитеранска кука (а за мене Медитеран е поширок поим и ја опфаќа и Македонија, гледано по менталитет и климатски), во гледан кадар кој зафаќа прозорец со капак/шура, отворен или затворен, или врата, вие веќе гледате една готова композиција, готова слика. Гледате веќе решен проблем. Или ако сакате поставен проблем со едно свое метафизичко значење, со сплет на чувства кои ве преплавуваат, без потреба за објаснување. Без потреба од посебна филозофија. Се менуваат носталгија, радост, света, желба за давање, за дружење, пријателство, топлина... нешто што е толку типично за југот на Европа или пошироко, за Медитеранот. Мислам дека на секој што го чита ова ќе му биде доволно јасно за што зборувам. Тоа сакам да го пренесам на и со сликите од овој циклус.

Македонски глас: Освен со сликарство Вие се изразувате и во други видови на уметности. Кои се тие изрази?

Стојановски: Во последно време најмногу работам слики. Минатата година имав успешен мултимедијски проект под име "Sellyourbody!". Него го чинеа објекти, органи во формалин поставени на постамент, плакати, џамбо-плакат со фотографии на луѓе кои продале свој орган, WEB страници, видео проекција... Тој проект е инспириран од актуелниот проблем на кражба на човечки органи (дневно се убиваат во просек осум деца во Средна Америка со цел да се тргува со нивните органи, од таканаречените Одреди на смртта), но проектот во текот на развојот доби пошироко значење поставувајќи прашања за вредноста на човечкото тело во современиот свет, во време на тотална комерцијализација, време на промени на моралните и етичките вредности. Овој проект е повикан во Музејот на современи уметности во Скопје, а постои можност да се изведе и во Финска и Холандија.

Долго време работев и инсталации (се доживуваат со различни сетилни чувства, зошто често покрај визуелните доживувања, имаат и звуци и мириси) кои имаа најчесто еколошка тематика, се бавев со социјално-хуманистичка

проблематика. Мене одсекогаш ме интересира местото на поединецот во масата, во групата, во мноштвото. Посебно во време на својшата глобализација. Оптеретен сум со негативните аспекти на таа глобализација. Ме привлекува донекаде анархистичката филозофија. Макар не заземам чисти позиции, ниту страни, туку се обидувам да бидам секогаш критичен. Критика кон друштвото, популистичките трендови, масовните прифаќања ставови без промислување, предавањето без борба... Инаку многу цртам, работам компјуторски графички, фотографии, видео арт, графички дизајн и повремено меѓународни уметнички проекти.

Македонски глас: Каков одзив има Вашето сликарство и кои се Вашите уметнички врски со Македонија?

Стојановски: Одзивот е стандардно добар, а врските со Македонија, хм, носталгични. Мене ме доживуваат како хрватски уметник, и колку и да се трудам да ме доживуваат како македонски уметник, тоа баш не ми оди. Хрватите ме праќаат во странство да ги презентирам, а во Македонија постојано се одложуваат изложбите договорени веќе со години во МСУ и Музеј на Град Скопје. Се надевам дека нема да биде одложена и годинашната, веќе договорена, со проектот "Sellyourbody!".

Македонски глас: Запознајте ги нашите читатели со Вашите најзначајни изложби и награди, кај нас и во светот, за Вашата уметност во последните три години?

Стојановски: Добив околу десетина награди (меѓу другите УНИЦЕФ и УНЕСКО), како и меѓународни значајни, а имам дваесетина самостојни изложби, четириесетина групни изложби. Излагув на Германија, Финска, Австрија, Јужноафричка Република, Хрватска, Турција, Ј. Кореа, Холандија и други земји. Мои слики има во повеќе музеи и фондузи на галерии, приватни збирки.

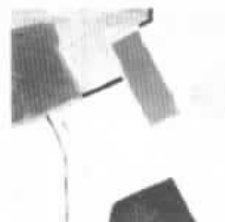
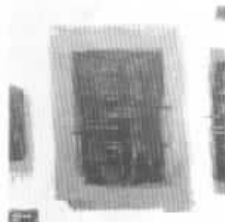
Македонски глас: Пренесете ни ги впечатоците од изложбата во Финска. Како реагираат Финците на Вашите темпераментни облици, а посебно медитерански бои?

Стојановски: Прв пат бев во Финска 1998 година како лауреат на УНЕСКО-АГСБЕРГ. Триесетина уметници ако ја добијат оваа награда, можат да бираат едно од понудените места во светот и да бидат гости од 3 до 6 месеци во уметничка институција. Јас бев гостин на "Cable Factory" во Хелсинки. Во период од 3 месеца направив околу 60 слики и имав три самостојни изложби. Инаку таму се чека по две години за простор за излагање. Им остави впечаток колоритот кој го користам, живите, контрастни бои, експресионистичкиот пристап. Имам уште добри контакти, а годинава постои убава можност и да ги обновам зошто Министерството за надворешни работи на Хрватска ме предложило за изложба во процесот на соработка на поле на културата меѓу двете држави, со слики од мојот циклус Калевала, инспирирани со тој познат фински мит напишан во облик на педесет песни. Тој циклус го започнав токму при мојот прв престој во Финска, а го продолжив во Хрватска следните години. Беше изложен при крајот на минатата година во Галеријата СЦ, во Загреб.

Македонски глас: Дали соработувате со Вашите постари колеги-сликари Киро Винокиќ-Вики и Никола Гроздановски - Коле кои беа присутни на отварањето на Вашата изложба?

Стојановски: За жал, слабо. Но се надевам и тоа ќе се промени. Еве, пред неколку дена господинот Гроздановски ме повика на една изложба на македонски уметници во Хрватска која би требало да се одржи во Задар. Со радост ја чекам. А се надевам и на понатамошна поголема соработка.

Марко Паризоски

МАРИЈА ЏИЏЕВА: ПОТРЕБА ЗА ЕМОЦИИ И ЛЉУБОВ

Македонската авторка на документарниот филм "СПИСОКОТ НА ТОНИ МАНЏА" успешно се претстави на Загребскиот меѓународен фестивал

Марија Џицева е родена 1970 г. во Гевгелија. Во 1994 г. дипломира македонски јазик и југословенски книжевности на Филолошкиот факултет во Скопје, а истата година повторно конкурира на Факултетот за драмски уметности - отсек режија и успева да се запише. Во 2000 г. дипломира филмска и ТВ режија во класата на професорот Столе Попов со краткиот игран филм "Мис Амнезија". Документарниот филм "Списокот на Тони Манџа" е нејзин прв професионален филм. На берлинскиот филмски фестивал "BalkanBlackBox" во 2004 г. награден е како најдобар документарен филм. Голем успех постигна на Сараевскиот филмски фестивал, а имаше и 12 проекции во МОМА, Њујорк. Од 1998 г. Марија Џицева работи на Телевизија Телма во Скопје како реализаторка на телевизиската програма.

На Меѓународниот фестивал на документарни филмови наречен "ZAGREB DOX - powered by factum", кој од 21 до 26 февруари 2005 година се одржа во Загреб, македонската продукција беше претставена со филмот "Списокот на Тони Манџа", од младата авторка Марија Џицева. Тоа беше повод за разговор со младата режисерка Марија Џицева.

Македонски глас: Најнапред, кажете ни како дојде до Вашето учество на овој реномиран меѓународен Фестивал?

Џицева: Сосема случајно и спонтано. Добив покана да аплицирам на Воркшопот за развој и презентација на документарни проекти. Открив дека тоа е во состав на Меѓународниот фестивал на документарни филмови во Загреб. Испратив копија од филмот и, на мое големо задоволство, филмот беше селектиран во регионалната селекција.

Македонски глас: Од Вашата биографија може да се види дека сте филмска и ТВ режисерка на игран филм. Која беше причината да се определите за режија на документарен филм?

Џицева: Природата на студиите на Факултетот за драмски уметности во Скопје е да се работи и документарен и игран филм. И во двете форми на изразување предизвикот е подеднакво голем. Лично сметам дека работата на документарен филм бара многу голема трпеливост и истражување за да се влезе во душата на луѓето и воопшто на животот. И пораките кои се праќаат преку документарниот филм нисе многу поблиски и поискрени, затоа што потекнуваат од нас самите и од нашето најблиско окружување. Работата на документарен филм дава големо искуство и знаење, дава одлична основа и подготовка за работа на долгометражен игран филм. Се разбира тука неизбежен е финансискиот момент, зошто документарен филм се прави со многу помал буџет. Како дебитант со еден или два документарни филмови, се разбира, ако се добри, многу поголеми ми се шансите да добијам средства за мојот прв игран филм.

Македонски глас: Покрај режијата Вие сте и авторка на сценариото на Вашот филм "Списокот на Тони Манџа". Колку време и како го подготвувавте овој филм?

Џицева: Филмот е работен три години. Повеќе години работев на истражувањето. Најдобрите идеи за филм се секогаш во наша близина. Филмот е работен според вистински настан, што се случи во мојот роден град Гевгелија, ноќта помеѓу 1 и 2 мај 1998 г. Малолетен деликвент бега од државниот затвор "Идризово" и почнува да убива. Првото убиство го изврши околу 20 часот во строгот центар на градот. Тоа беше периодот на празнични денови кога градот беше преполн со млади

луѓе. Тоа беше и време пред воените немири во Македонија кога беше незамисливо да се пука и да се убива. Таа вечер Гевгелија личеше на сцена од холивудски филм: пукање, специјалци по улиците, хајка со хеликоптери. Градот беше во шок. Се проширија гласови дека Тони Манџа имал "список" и дека по него убива. Овој настан многу ме вознемири и си поставував многу прашања: Како може малолетник да избега од државен затвор? Како нашол оружје? Колку сме ние безбедни? Зошто малолетен деликвент станува убиец? И каква е таа приказна за постоење на список со над 50 луѓе на кои Тони Манџа сака да им се одмазди? Зошто луѓето се плашат дека се на неговиот список, зошто се плашат од еден малолетник?

За одговор на сите овие прашања ми беше потребно долго време и многу трпение да ги добијам потребните дозволи за снимање, да стапам во контакт со луѓето и да ми ја раскажат својата приказна. Многу ми беше важно да се проговори за овој настан, да се открие некоја вистина, за да се најдат причините да се реагира, за да не се повтори такво нешто. Филмот го работев само 7 дена со мала екипа, но цела една година. Тешко се доаѓаше во контакт со луѓето и неизвесно беше како тие ќе го раскажат своето видување на настанот. Заради чувствителната тема филмот имаше големи реакции во јавноста. Никој не сака да зборува за лошите работи што нисе случуваат, тие се премолчуваат и мислиме дека тоа се случува во некое друго место и на други луѓе. Реалноста е сосема поинаква - вакви настани стануваат секојдневието и мораме отворено да зборуваме за да си помогнеме, за да се обидеме да го вратиме мирот и спокојството во нашите животи.

Во Македонија, посебно во Гевгелија, се продаваат многу пиратски копии од филмот. Многумина го гледаат, разговараат, размислуваат. Драго ми е што допира порака и се надевам дека вистински ќе се реагира за да не се повтори тоа.

Македонски глас: Вашиот филм е прикажан во категорија на меѓународен натпревар. Што очекувате во таа остра конкуренција? Дали сте задоволни со постигнатиот успех?

Џицева: Филмот е прикажан во меѓународна селекција. Јас сум многу среќна што е примен на овој ценет филмски фестивал. Тоа е за мене многу престижно и одговорно. Многу сум задоволна што имаше многу публика, посебно млади луѓе и што добро реагираа на филмот. Посебно ме израдува посетата на многу мои сонародници. Чест ми беше што на проекцијата беа присутни повеќе истакнати филмски работници, а меѓу нив и познатите хрватски режисери Анте Бабаја и Крсто Папик. Најголема награда за мене се многубројните гледачи и нивните реакции кои со аплауз го поздравиле филмот.

Македонски глас: Темата на Вашиот филм е современа и дел е од животната вистина во овие транзициски услови. Опишете ни ја во кратко содржината на Вашиот филм. Дали е утврдена вистината за списокот на Тони?

Џицева: Транзицијата донесе многу промени на нашите простори, али за жал повеќето лоши. Гевгелија порано беше еден од најбогатите и најмирните градови, но со затварањето на границата со Грција животот целосно се смени. Безработицата стана сè поголема, а со тоа и криминалот почна да се јавува и расте. Престана да постои грижата за поединецот од државата и, што е најалармантно, институцијата семејство полека почна да ја губи својата примарна улога. Тони Кечев - Манџа е производ на транзициските промени. Потекнува од дисфункционално семејство, а државата престана да води сметка за него. Судството не функционира, социјалните служби не работат на згрижувањето на младите луѓе.

Основно прашање е како може да се дозволи малолетник од својата 13 до 16 година да направи над 100 кривични дела? Општеството не реагира и малолет-

тен деликвент се претвора во убиец.

Одговорот на прашањето дали Тони Манџа имал список го барам низ целиот филм. Неговиот одговор е дека тој немал список и дека не сакал да убива. Барал разговор но никој не го прифатил и најверојатно, за да привлече внимание, почнал да убива.

Македонски глас: На проекцијата на Вашиот филм мнозинството од публиката беа млади луѓе. Која е пораката на Вашиот филм до младата генерација?

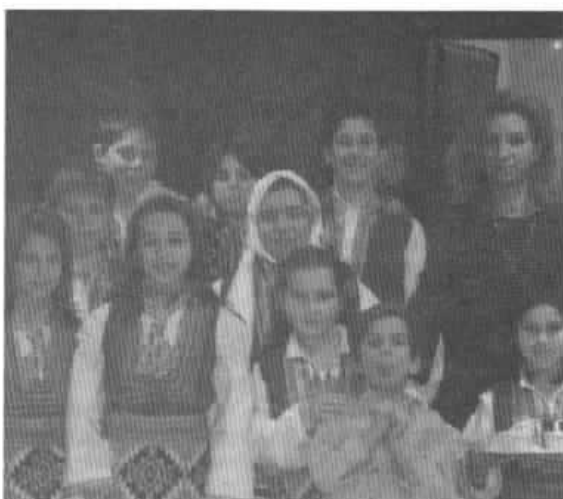
Можеби ќе звучи чудно, но сакам да кажам дека е ова филм за љубовта. Што може да се случи кога нема љубов, посебно во семејството, а потоа и во општеството. Единствената и најважна смисла во животот е љубовта. Мојата порака е да се сакаме и почитуваме. Да се бориме за опстанок на семејството во вистинска смисла на зборот - тоа е најважно и за поединецот и за општеството. Отворено да разговараме за сите проблеми, трезвено да размислуваме и да си помагаме. Да не дозволиме во еден момент да посегнеме по оружје и проблемите да ги решаваме со убивање.

Македонски глас: Кои се новостите денес во филмската продукција на документарни и играни филмови во Македонија?

Џицева: Македонија има долга традиција во документарниот филм и нејзината документаристичка школа позната е во светот. Се надевам дека се подготвуваат нови филмови и дека следната година публиката во Загреб ќе има можност да види нови филмови од Македонија, а посебно Македонците кои таму живеат, затоа што на некој начин се чувствуваат поблиску до својата родна земја. На проекцијата на мојот филм во киното "Тушканац" јас се почувствував многу топло и, на мое големо изненадување, наидов на искрен и срдечен пречек од Македонците кои живеат во Загреб. Тие беа мојата најбројна и најискрена публика. Од срце Ви се заблагодарувам - се чувствував многу среќно и спокојно, не бев сама - бев меѓу своите сонародници. Ве поздравувам и чувствувам обврска и задоволство секој мој нареден филм да биде и дел од Вас.

Марко Паризоски

ДЕСЕТТА МАКЕДОНСКА НОЌ

Големата сала на хотелот "Хистриа" на Верудела во Пула вечерта на 14 јануари годинава беше полна со мерак. Имаше точно 360 луѓе, Македонци од истарската Пула, а овој пат со нив беа и почитуваните гости: амбасадорот на РМ во РХ, неговата екселенција господин Махи Несими со сопругата Хириет, застапникот во Саборот на РХ, господин Фурио Радин, водителот на кабинетот на жупанот, господин Ориано Оточан, раководител на Управниот оддел за италијанското малцинство и другите етнички групи на Истарска жупанија, господин Фабрицио Радин, заменик-градоначелничката на Пула, г-ѓа Мирјана Ферјанчиќ, помошничката на раководителот на Управниот оддел за култура и здруженијата на граѓаните, г-ѓа Лидија Муси, пријателите од МКД "Илинден" од Риека, претставници на националните малцинства и други гости и пријатели од градот и жупанијата.

По интонирањето на химните на Хрватска и Македонија, манифестацијата ја отвори претседателката на Заедницата на Македонците во РХ и на МКД "Кочо Рацин" во Пула, г-ѓа Славица Сагадин. Потоа, поздрави упатија и високите гости и претставници, по што започна програмата во која учествуваа: пејачката група "Ленка", инструменталниот состав "Чалгии",

- Манифестација беше
пренесувана и на брановите на
Македонското радио во
емисијата "Глас од
шайковината"

играорната група "Мугри" и детскиот состав "Свездички". Говорниот дел на програмата го водеа Виолета Јуван и д-р Олга Ангеловска. Оваа новогодишна ноќ, според јулијанскиот календар, присутните ги забавуваше и популарниот битолски состав "Боџи", во чија музика се уживаше до мугрите на новиот ден.

Во првите утрински часови, со посредство на новинарот Драге Сталески, се најдовме на брановите на Македонско радио во емисијата "Глас од татковината", со што во прославата на jubилејната десетта пулска "Македонска ноќ" во Пула можеа да уживаат не само присутните во "Хистрија", туку и многу наши сонародници во Македонија и светот.

РД

МАКЕДОНСКА ВЕЧЕР ПО ВТОР ПАТ

- Насијатија "Вардарки" и
познатиот дует Селимова -
Желчески

- Како и секогаш фалени
кулинарскиите специјалитети

По големото интересирање од членовите на МКД "Браќа Миладиновци" и многубројните граѓани на Осиек, на 5 март годинава во ресторанот "Копакабана" по втор

градската управа (поглаварство) и на националните малцинства. Програмата почна со настапот на "Вардарки", кои исполнија неколку македонски песни, во што им се придружи познатиот дует Селимова - Желчески. Потоа, популарните македонски интерпретатори својата програма ја започнаа со македонска балада, одејќи од маса до маса, нежно пеејќи им на гостите, а веќе со следната песна ја дигнаа целата сала на нозе, фатени за раце заиграа оро и со ритамот на музиката не вратија во Македонија. Дури и оние кои не знаат ни збор македонски не останаа да седат, туку задоволно потскокнуваа во ритамот и песната на овој реномиран дует.

По напорната игра требаше да се надокнади потрошената енергија. А со што друго, освен со богата вечера и познати македонски специјалитети и по која чашка "Мастика", и тоа скришум зашто се вози... Сити и напоени, луѓето поубаво трошат пари, а овојпат ги трошеа на богатата томбола со привлечни награди како: викенд-скијање за двајца, луксузни патувања, полици на осигурувања, фитнес и козметички програми, поклон-пакети... "Колку томболи вие ќе купите?!"

Таа ноќ во Осиек се уживаше како ретко кога. Ората и играта беа долги и вешти, а расположението на висина. И оваа Македонска вечер достојна за сеќавање, долго, а сигурно до следната година.

Б. Јаниќ

DOM 3. i 4. ožujka 2005.

UKRATKO

MAKEDONSKO KULTURNO DRUŠTVO "BRAĆA MILADINOVCI"

2. makedonska večer

Makedonsko kulturno društvo "Braća Miladinovci" u subotu, 5. ožujka organizira po drugi put "Makedonsku večer". S početkom u 20 sati u restoranu Copacabana ljubitelji izvorne makedonske pjesme i kuhinje moći će uživati u nastupu renomiranih izvođača dueta Selimova-Zelčeski uz pratnju orkestra. Uz večeru i tombolu, koja je uključena u cijenu ulaznice od 80 kuna, gosti će moći kušati i specijalitete koje će pripremati članovi kulturne sekcije Društva. Gravče na tavč. šopska salata, tulumbe i baklave, samo su dio specijaliteta koji će biti ponudeni.

Ulaznice se mogu kupiti u prostorijama Društva u Ulici kneza Trpimira 1c.

T.D.

пат беше организирана "Македонска вечер". Водителите Марија Чинчурак и Винко Менковски ги најавија изведувачите, им заблагодарија на бројните спонзори, а претседателката на друштвото Јагода Цветичанин ги поздрави сите присутни гости, претставниците на

GLAS SLAVONIJE BILJEŽKA, 2. ožujka 2005.

DRUGA MAKEDONSKA VEČER

Osijski MKD "Braća Miladinovci" organizira drugu Makedonsku večer. Gosti večeri, koji će se održati u subotu, 5. ožujka, u restoranu "Copacabana", su dует Selimova-Zelčeski uz orkestar. Karte se mogu kupiti u prostorijama Društva (Kneza Trpimira 1c) svakog dana od 18 do 20 sati po cijeni 80 kuna. (M.M.)

МАКЕДОНСКИОТ ФОЛКЛОР Е ФАСЦИНАНТЕН

Влатко Стефановски мислам дека не треба посебно да се претставува, бидејќи неговата интернационална слава и популарност е позната кај широката публика и тоа посебно кај припадниците на македонското национално малцинство. Можеби само да кажеме дека овој интервју е направен во рамките на промоцијата на неговиот албум "Трета мајка" на кој заедно со Мирослав Тадиќ и Теодосије Спасов, уште еднаш ја обедини македонската мелодија и ритмика и во својот концертен настап покажа дека екипата Стефановски – Тадиќ, според зборовите на музичкиот критичар Анте Перковиќ, е "екипа која победува" во музиката.

Како би го дефинирале својот стил на музиката и нејзиниот напредок?

- Хм, мојот стил е тешко да се дефинира, бидејќи јас секогаш одам напред и тоа онака како ме носи струјата. Тоа не зависи само од мене. Некогаш е тоа рок'н'рол, некогаш се тоа етно корени, традиција... Јас можам само да кажам дека свирењето на акустична гитара е уживање.

Колку сум забележала, секогаш се базирате на македонскиот фолклор?

- Македонскиот фолклор е фасцинантен, во толку што можете да го поминете целиот свој живот учејќи го, а никогаш да не го научите.

Кои инструменти знаете да ги свирите?

- Знам да свирам гитара, по малку тапани, бас гитара, по малку клавијатури и така...

Каде е Вашето постојано место на живеење?

- Знаете, јас сум светски човек... но живеам во Скопје.

Дали Ви е Осиек од порано познат од прва рака или е за Вас уште еден град во Хрватска кој сте го посетиле?

- Не, не, мене Осиек ми е посебно мил, а уште повеќе, кога слушнав дека е тој еден од моите одредишта за промоција на овој албум си зададов една задача. Впрочем, мојот дедо живеел во Осиек и тоа на бившиот "Трг слобода" 1. Сега е тоа "Трг Анте Старчевиќ". А мојата задача беше да отидам да го посетам неговиот гроб.

Како се викал дедо Ви?

- Милан Остојиќ, тој ми е дедо од страната на мајка ми. Честопати како мал сум го поминувал времето кај него.

Значи имате Осиечки корени?

- Не, немам. Дедо ми само живеел овде и тука е закопан, затоа и одам да го посетам неговиот гроб.

Дали повторно ќе го посетите Осиек?

- Се разбира, ви ветувам. Јас Впрочем, во првите

години на постоењето на групата "Леб и сол" често пати знаев да дојдам во Осиек, меѓутоа заради низа околности, долго време не сум бил во овој убав град.

Што е со другите градови?

- Па можам да кажам дека другите градови во Хрватска, како што се Сплит, Задар, Риека, Загреб, ги посетувам три пати на година. Осиек не така често. Едноставно, патот на моите посети не ме води низ Осиек и жал ми е поради тоа.

Дали сте задоволни со Вашата тонска проба во ХНК Осиек?

- И да и не. Намерно ги направивме сите концерти по театрите за промоцијата на албумот да добие интимност. Кога би бил концертот во некоја сала, мислам дека ефектот не би бил ваков. Требаше да направиме повеќе концерти во еден град, меѓутоа за жал не сме во можност.

Постои ли можност повторно да дојдете во Осиек?

- Да, да, слушнав дека многумина останале без влезници, но ако биде некоја манифестација, вие слободно повикајте ме, а јас ќе се оддолжам на сите кои сакаат да ме слушаат...

Зошто албумот се вика "Трета мајка"?

- Затоа што е трет по ред албум, па од таму и како трета среќа. Со Мирослав имавме веќе два албума: "Крушево" и "Лајв во Белград". Тоа е Впрочем едноставен наслов, а не знаевме дека околу тоа ќе се дигне голема прашина.

Како дојде до соработката на ова трио и беше ли тешко тоа да се „создаде“?

- Се најдовме. Интересно е тоа што воопшто немавме проби, освен една во Љубљана. Ние се договараме само за формата на песната, а потоа не поврза љубовта кон македонската песна. Составувањето ни претставува тешкотија, затоа што сме расфрлени по светот. Тадиќ живее во Америка, Спасов од Бугарија исто така како и јас патува по светот, така што оваа промоција има интернационален карактер.

Што им порачувате на членовите од македонското културно друштво "Браќа Миладиновци"?

- Поздравете ги многу, да не забораваат кој се и од каде доаѓаат, значи своите корени, да слушаат музика и да создаваат музика, да ја шират македонската култура по светот и да ја популаризираат.

Бранка Јањик

ИНТЕРЕСИРАЊЕТО ЗА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА НИКОГАШ НЕ ПРЕСТАНУВА

Нивните имиња секој ги знае - Кефсер Селимова, родена во Скопје и Горги Желчески, Прилеп. Живеат во Белград од 1963 година, а Желчески дополнува: "Ние живееме секаде, а со срцето сме во Македонија. Во Белград имаме куќа." Нивниот настап на "Македонската ноќ" во Осиек го искористивме за кус разговор.

Дали настапувате самостојно пред да почнете да пеете во дует?

СЕЛИМОВА: Не можам да кажам дека сум настапувала самостојно, затоа што секогаш бевме активни во некое друштво: со фолклорната група "Опанок" сум настапувала од седумдесеттите до деведесеттите години, а пред тоа со КУД "Орце Николов" во Скопје каде се пејја ориентални песни, а јас сум по потекло Турчинка.

Како дојдовте на идеја да соработувате? Како почнавте и колку трае?

ЖЕЛЧЕСКИ: Еве вака: беше една средба на културно-уметнички друштва во Титово Ужице, каде една млада девојка пееше соло и нејзиното пеење ме воодушеви. Јас во тоа време бев радио водител во Скопје и го водев тој фестивал. Го контактирав сам нејзиниот менаџер и 1961 година настана дуетот. Исто така, долги години сме во брачна заедница и имаме ќерка која се вика Ана.

Во кои градови сте настапувале? Мислам во Македонија и пошироко?

СЕЛИМОВА: Ние сакаме да кажеме дека нема село во бивша Југославија каде не сме настапувале.

ЖЕЛЧЕСКИ: А пошироко? Мислите на странство? Па сме настапувале скоро на сите континенти: Сме ја поминале цела Европа, потоа во Америка, Канада, Австралија...

На кои фестивали сте настапувале и кои награди сте ги освоиле?

СЕЛИМОВА: На "Валандово" освоивме награда за песната "Нема ми либе".

ЖЕЛЧЕСКИ: Да напоменам, сега "Валандово" започнува со нашата мелодија.

СЕЛИМОВА: Да, така е. Ние сега не учествуваме на "Валандово", но познатиот почеток ни е на чест.

ЖЕЛЧЕСКИ: Сме освојувале и "Златни плочи", а победивме и на фестивалот "Илиџа" со песната "Везилка".

СЕЛИМОВА: На Белградскиот фестивал настапивме со песната "Сношти да ти дојдам".

Ги пишувате сами своите песни или во вашиот репертоар можат да се најдат само стари македонски песни?

ЖЕЛЧЕСКИ: Не пишувате сами песни.

СЕЛИМОВА: Имаме репертоар на песни од нашиот ценет композитор Драги Митев, меѓутоа повеќе пејеме стари македонски песни.

Како последен пат бевте во Хрватска?

СЕЛИМОВА: Пред војната честопати доаѓавме во Осиек,

а за време на војната... па знаете и сами какви беа околностите. Сега повеќе одиме на Јадранско море и во Загреб.

ЖЕЛЧЕСКИ: Можам да речам дека минатата година бевме во Хрватска, но само кратко.

Кога прв пат чувте за МКД "Браќа Миладиновци" и како се одлучивте да дојдете во Осиек?

СЕЛИМОВА: Сега сме често во Хрватска, а сме го посетиле и Осиек, а исто така го читаме вашиот "Македонски глас", така што сме запознаети со сите ваши активности.

ЖЕЛЧЕСКИ: Посебно не изненади Марија Чинчурак, која е, како слушнавме, наша голема обожавателка. Таа веќе четири години лично настојува да дојдеме во Осиек и морам да кажам дека ако не беше толку упорна во настојувањето, немаше да дојдеме.

Што најмногу Ви се допаѓа во Македонија, а што во Хрватска?

СЕЛИМОВА: Како во Истра поминуваме многу време, Истра некако најмногу ми се допаѓа, а во Опатија посебно ми се мили луѓето. За Македонија нема допаѓање, Македонија ја сакам.

ЖЕЛЧЕСКИ: Мене во Македонија ми се допаѓаат луѓето. Од Хрватска најповеќе ми се допаѓа Загреб затоа што е многу чист, а потоа Истра, Бузет и Умаг на Јадранската обала.

А кој Ви е најмил специјалитет во Хрватска и во Македонија?

СЕЛИМОВА: Од Македонија најповеќе сакам турлитава, а од Хрватска риба и тоа посебно лист на скара.

ЖЕЛЧЕСКИ: Јас во Хрватска сакам загорско сирење и кајмак, а од македонски специјалитет ми е најмила исто турлитава.

Дали некогаш сте размислувале да напишете книга или глумите, или пак Вашето срце е врзано само за музиката?

СЕЛИМОВА: Додека бев млада и одев во музичко училиште, напоредно одев и во театар на малцинствата и таму глумев, меѓутоа поголема беше љубовта кон музиката.

ЖЕЛЧЕСКИ: Јас сум отсекогаш вљубен во музиката.

Дали некој од младите почнал или има желба да се бави со пеење и така да продолжи по Вашите чекори?

СЕЛИМОВА: Нашата ќерка Ана има талент за пеење, но за жал нема амбиција. Нејзиниот интерес е насочен на јазик и туризам. Наутро пее по куќата и на тој начин ни го развеселува претпладнето.

Ви благодарам на разговорот и се надевам дека повторно ќе се видиме и слушнеме во Осиек.

СЕЛИМОВА: Се разбира дека ќе дојдеме ако не повикате.

ЖЕЛЧЕСКИ: Ви благодарам Вам на овие убави зборови и на убавиот дочек.

Бранка Јањик

За професорот Кубуровски во Риека знаат многу луѓе. Неговата мила човечка каризма кај многумина е запаметена, па ретко кои од минатите ученици и ден денес не го запираат за да поразговараат со него и да го прашаат за негово здравје и како ги минува пензионерските денови. И ден денес е повикуван на сите школски прослави, завршни испити и други собири во училиштето или околината.

За Македонија има направено многу добра. Во својот работен век, 25 генерации од неговото училиште ги водеше на екскурзија низ Македонија. Неговата мисија најчесто беше запознавање со културата на Македонија. Задолжително им ги претставуваше Охрид, Струга, Стоби, Хераклеа, Скопје и многу други историски и културни споменици. Денес ретко патува во Македонија. Најчести му се контактите со семејството од покојниот брат и со сестра му.

Но, во 2002 година доживеа уште една животна болка. По, подолго боледување му почина сопругата Марија. Сега, во овие години, повторно го мачи осаменоста. Но, вели дека не се предава и дека и тоа ќе мине.

Панајотовиот живот е растргнат во селење и преселување, во живот без семејна топлина. Ама, не само неговиот. Во многу места на светов се раселени неговите домски другари, па еве и во Риека и околните места сè уште има уште шест-седум луѓе, кои исто како и тој минаа низ тие ужаси.

Минатата година се окуражи и го посети родниот крај. Суетата го натера да го види родното село, црквата во која е крстен, гробиштата од неговите претци, но сето тоа болно го растажи: сега сè е разурнато, необновено, гробиштата сраснати, едвај да ги пронајдеш. Европската заедница настојува политичките прилики да ги изедначи кај сите членки, но, мислам дека за Грција тоа не важи. Бегалците нааат прилика да одат на родните огништа, не им е признато право на имотите, не ги признаваат Македонците, па

Лево Панајот Кубуровски, а десно д-р Коле-Никола Гроздановски од Загреб, заедно во Детскиот дом како 15-годишни момчиња

односот кон нив во Егејскиот дел на Македонија е скоро ист како оној од 1946 до 1949 година.

Владо Настески

**SUDSKI
TUMAČI
I PREVODITELJI** **IZRADA WEB
STRANICA
PRIPREMA ZA TISAK**

BEKOS d.o.o. www.bekos.hr

E-mail: bekos@bekos.hr

Slaget 18c /6 Zagreb

Tel/Fax: 65 25 750 Mob: 091/ 572 33 88

**MAKEDONSKI
SRPSKI
BUGARSKI
RUSKI**

**UKRAJINSKI
SLOVENSKI
ENGLJEŠKI
NJEMAČKI**

**TALJANSKI
ŠPANJOLSKI
FRANCUSKI
I OSTALI JEZICI**

RAZGOVOR MAHI NESIMI

Makedonija je uz Hrvatsku jedina zemlja regije koja je s Europskom unijom potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), ali je, za razliku od Hrvatske, u parlamentima članica EU-a imala znatno manje problema s ratifikacijom svog SSP-a. Približava li se Makedonija Hrvatskoj u procesu ulaska u Uniju i je li moguće da ove dvije zemlje istodobno ostvare svoju europsku perspektivu – samo su neka od pitanja koja se nameću nakon što se Zagreb suočio s izglednom odgodom početka pregovora, a o kojima smo razgovarali s makedonskim veleposlanikom u Hrvatskoj, Mahijem Nesimijem.

HAAG NAM NIJE PREPREKA

Makedonska je vlada nedavno predala odgovore na upitnik Europske komisije. Kada se očekuje mišljenje (avis) i očekujete li da će ono biti pozitivno?

- Očekujemo u jesen ove godine mišljenje Europske komisije. Pozitivno, naravno. Makedonija se najozbiljnije angažirala u ispunjavanju potrebnih uvjeta kojima će se moći legitimirati kao zemlja pravnog poretka, tolerancije, demokracije, slobodnog tržišta i konkurentnosti. Smatramo da bi krajem ove godine Vijeće EU-a našoj zemlji moglo dodijeliti kandidaturu za članstvo. Bilo bi objektivno da tijekom 2006. godine, možda u jesen, počnemo pregovore.

Postoji li mogućnost da Makedonija sustigne Hrvatsku u eurointegracijskom procesu, te da ove dvije zemlje postanu „paket“ koji bi istodobno mogao ostvariti članstvo u EU-u?

- Uvijek smo podržavali stav da svaka zemlja ima svoje specifične probleme u razvoju i u prilagodavanju

MAKEDONIJA SUSTIŽE HRVATSKU NA PUTU U EUROPU

kriterijima za članstvo u EU-u. Podržavali smo stav da svaku zemlju treba individualno ocjenjivati. Tu filozofiju razmišljanja njegujemo i sada. Nama je zaista drago što je Hrvatska u vrlo kratkom razdoblju postigla velike rezultate na putu ka EU-u. Priželjkujemo da ona što prije ostvari svoju zacrtanu strategiju ulaska u EU. Mi smo preokupirani našim zadaćama, a vaša zemlja svojim.

*- Za EU je
80 posto
Makedonaca*

Hrvatska, primjerice, ima neriješena bilateralna pitanja s Italijom i Slovenijom. Može li Grčka kao članica EU-a biti potencijalna prepreka za

ubrzano približavanje Makedonije EU-u s obzirom na prijedore oko imena makedonske države?

- Mi ćemo apsolvirati potrebnu "ispitnu" građu, a "profesorima" ćemo nametnuti potrebu za objektivnošću u ocjenjivanju. Uvjeren sam da se oni neće oslanjati na moguće reakcije i subjektivnost ostalih čimbenika. Svima je poznato da se radi o nelogičnom zahtjevu. Mi smo do sada učinili velike ustupke za razrješenje nastalog spora i dalje od toga nećemo ići. No, spor će se sigurno riješiti prije nego što to može postati prepreka za približavanje Makedonije EU-u.

RIJEŠENO ALBANSKO PITANJE

Je li i u kojoj mjeri riješeno albansko pitanje u Makedoniji?

- Oružani konflikt iz 2001. godine, kao što je poznato, završio je Ohridskim sporazumom, što je dovelo do promjene Ustava Republike Makedonije. Implementacija tog sporazuma ide dobro, do sada su usvojeni svi predviđeni zakoni (ostala su još samo dva) kojima se jamči ravnopravnost etničkih zajednica u državi. Albanski jezik je postao drugi službeni jezik u zemlji. Riješen je problem visokog školstva za Albance. Donesen je zakon o osobnim dokumentima i putnim ispravama. Albanci sada osobne isprave mogu dobiti na svojem jeziku. Donesen je zakon o novom teritorijalnom ustrojstvu Makedonije, te zakon o decentralizaciji vlasti. Primjenjuje se načelo razmjene zastupljenosti etničkih zajednica u državnim i javnim ustanovama itd.

"Slobodna Dalmacija"
11. ožujka 2005.

"ТАНГО" на Марина Апостоловска

Заедницата на Македонците во Република Хрватска во минатата 2004 година ни подари уште една нова книга: збирката новели "ТАНГО" на Марина Апостоловска.

Доаѓајќи во Загреб во 2001 година како странски дописник на "ВипГала" и Македонското Радио, Марина Апостоловска со себе ја донесе и својата прва историографска книга "Стари семејства" издадена во Македонија во 1999, а претставена во Загреб во склоп на прославата на светите браќа Кирил и Методиј на 25 мај 2002 год. При тоа, Апостоловска ја најави својата нова книга раскази "Танго". Сега книгата е пред нас.

Книгата "Танго" содржи 15 новели, најмногу со теми од љубовта. За да го почувствуваме предизвикот од судбините на ликовите кои пред нас се појавуваат како на филмско платно, читајќи ја оваа книга се поистоветуваме со одредени ликови, некои ги осудуваме, а некои ги жалиме. За сето тоа опишано во новелите на Марина Апостоловска најубави мисли во предговорот изнесе писателот д-р Ферид Мухиќ, кој, меѓу другото, напиша: "Само еднаш сме! - и тоа е единствената прилика за убавината, за добрината, за љубовта. И над сè - за нежноста која е состојба што не постои без другиот. Нежноста е емоција за двајца кои во чекорите на тангото ги преливаат своите најискрени чувства."

По повод излегувањето на книгата "Танго", разговаравме со авторката.

МГ: Кој беше мотивот да ги напишете овие новели со тема на љубов и нежност?

МА: Како што Ви е познато, јас пред шест години ја објавив својата прва книга, под наслов "Стари семејства". На овој мој историографски труд работев повеќе од пет години, кога ги собирав и селектирав историографските податоци за 50-тите најпознати семејства на Македонија (ги има уште толку, но за 5 години можев да го обработам само тој материјал). Притоа, добив повеќе прекрасни животни приказни, кои не можеа да бидат вклопени во таа моја книга, но кои ги запишав и запамтив, а нивната животна енергија и убавина постојано "копаше" по мојата творечка. Затоа, по наговор на еден мој многу добар пријател (Александар Гурчинов, режисер), кој ми советуваше дека својата осама треба да ја преточам во творештво, според тие приказни почнав да ги пишувам овие новели, се разбира, со измислени почетоци, краеве и имиња. Побудена од тоа творештво "се родија" и новелите од мојата и интимата на моето семејство ("Танго", "Созвездија на љубовта", "Брегот на спасот", "Грутка злато"). Така, по пет години "се роди" книгата "Танго".

МГ: Зошто книгата ја насловивте "Танго"?

МА: За себе можам да речам дека сум емотивна и сензибилна личност, па, според тоа, танцот танго најмногу ме привлекува. Тоа е насловот и на првиот расказ во оваа моја книга, па, некако ми беше нормално, таа да го носи токму тој наслов. Расказот "Танго" најнапред беше објавен во списанието "Жена" (каде што во тоа време бев одговорен уредник) и ни денес не можам да ги заборавам реакциите на моите колешки – беа воодушевени и не можеа да поверуваат дека напишаните зборови навистина, во еден миг од животот, ми се имаат случено.

МГ: Во некои новели осетно се насетува еротичноста, а посебно е потенцирана прељубата во бракот. Како

Ви лично гледате на тие сегменти на љубовта?

МА: Според мене еротиката има идентична убавина како и љубовта, затоа што за мене идеал на среќата е духовното и физичкото спојување на машкото и женското тело. Тогаш сте најблиску до ѕвездите, а јас сум била на таа "висина" и среќна сум поради тоа. А прељубата? Е, тоа е она од другата страна на огледалото, кога за само еден непромислен миг го кршите својот и неговиот одраз во него, па останувате во ладен и празен тунел. Некои повторно ќе ја здогледаат светлината на крајот на тунелот, но некои вечно ќе останат во мракот. Сето тоа се сегменти на љубовта! И кога се сака и кога се страда ако љубовта е вистинска, срцето крвари и се крши.

МГ: Дали и сега во современиот живот постои

традицијата на патријархалниот морал кој го опишувате во новелата "Созвездија на љубовта"?

МА: Кога веќе ми го поставивте ова прашање, морам да ви откријам една своја интимна тајна: овој расказ е напишан според вистинската животна приказна на моите родители, Марија и Милан Апостоловски. На мојот татко, кој за жал умре пред излегувањето на ова мое дело, му ја посветив оваа моја книга бидејќи тој ме научи што е тоа љубов и како треба да се сакам себе си и другите околу мене. Да, патријархалниот морал сè уште постои, а ние Македонците тоа особено како го почитуваме. Според "лекциите" за животот по кои ме учеше татко ми, јас денес се обидувам да ја воспитувам и својата ќерка Аделина. Ќе бидам среќна ако можам да ѝ пренесам барем дел од она што јас во мојот живот го имам научно и применето како жена и писател.

МГ: Новелата "Пат без враќање" допира до Загреб. Дали е можна љубов која гасне кога треба да се распламти?

МА: Во животот е сè можно. Сите тежнееме кон љубовта, кон среќата, кон убавото. Но, не би знаеле да ја препознаеме ни љубовта, ни среќата, ни убавина, доколку не сме ја осознале омразата, несреќата, грдотијата. Сонцето никогаш не свети толку силно како по дожд.

МГ: Новелата "Невиност" зборува за љубовта која не му припаѓа на човекот. Зошто ја прикажавте во книгата?

МА: Како "лавица" според хороскопскиот знак, ги обожавам животните и нивниот свет. Тврдам дека, иако тие се на пониско еволутивно скалило од нас луѓето, и тие знаат што е тоа љубов, среќа и убавина. Токму затоа и го напишав овој расказ.

МГ: Кои се Вашите идеи и теми за следната книга и кога да ја очекуваме?

МА: Тешко прашање. Секако дека имам уште многу созрени идеи во себе, но кога ќе дојде до нивната реализација, знае само Господ (ха,ха,ха). Сега ме преокупира пишувањето и уредувањето на нашиот "Македонски глас", па ми останува малку време што можам да го посветам на моето писателско творештво. Сепак, не ретко, доцна во ноќта, кога не можам да спијам, седнувам и пишувам нови раскази. Ако за ништо друго, барем за моето "духовно полнење на батериите".

Марко Паризоски

ПОЛОЖБАТА НА ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЈА ВО ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА XVI И ВО XVII ВЕК

Златната ера на Турската Империја поврзана е со името на султанот Сулејман Величанствениот (1520 - 1566). Но, во тоа време Христијаните (рајата) биле подложени на грабеж од страна на турската војска која минувала низ нивните населени места во своите освојувачки походи кон Европа. Во времето на неговото владеење започнало и назадувањето на Царството поради неуспешните воени походи, а посебно за време на владеењето на султаните Селим и Мурат III (1574 - 1595), кои заедно со нивната администрација воделе раскошен и распуштен живот. Беглербеговите и санџаците обезбедувале за себе големи богатства земајќи и до половина од христијанските годишни приходи. Јаничарите и спаиите за време на воените походи ги ограбувале христијанските села, ги уривале црквите и манастирите, а свештениците и монасите ги тероризирале. Поради муслиманскиот фанатизам не ги трпеле религиозните манифестации на христијаните.

Со тоа христијанската духовност на Охридската архиепископија мошне брзо опаѓала. Од друга страна, Архиепископијата трпела удари и од Цариградската патријаршија и Римската црква кои се бореле за проширување на своите дијецези на Балканскиот Полуостров. А од внатрешна страна високиот српски клер и грчките епархиски архиереји воделе сепаратистички тенденции, кои посебно биле изразени во јужномакедонските епархии, особено во Костурската.

ОБНОВУВАЊЕ НА ПЕЌСКАТА ПАТРИЈАРШИЈА

Во такви тешки услови Охридската архиепископија настојувала да ја зачува целovitоста на својата дијецеза. Посебно за тоа се залагал архиепископот Прохор со поддршка на митрополитот рашки Симеон, кои го истакнувале словенскиот карактер на Архиепископијата. Во 1550 година Симеон бил избран за охридски архиепископ место починатиот Прохор. Но по половина година тој бил отстранет и го заменил Гркот Никанор. Кога тој починал во 1557 година, Архиепископијата останала без раководител, а се отцепиле и српските епархии со што е обновена Пеќската патријаршија. Непосредна помош добила од великиот везир Мехмед-паша Соколовиќ, зет на султанот, по потекло Србин. Неговиот брат Макарије ја прогласил Пеќската патријаршија за автокефална црква, а самиот бил хиротонисан од српските архиереји за пеќски архиепископ. Тој ги отцепил од Охридската архиепископија сите српски епархии, како и македонските - Скопската и Кустендилската. Од друга страна Римокатоличката црква на соборот во Месина ги повикала православните свештеници од Сицилија, Апулија и Калабрија да преминат во унија со нив. Со тоа охридскиот архиепископ немал веќе управа над православните епархии во Италија.

НОВИ ПРИТИСОЦИ И ИСЛАМИЗАЦИЈА

Во XVII век положбата на христијаните во Турција од ден на ден се влошувала, посебно поради религиозниот фанатизам на муслиманите. Султанот Мурат IV решил да го преведе во ислам целото христијанско население. Тој ги погубил цариградските патријарси Кирил Лукарис во 1638 г., Кирил Контарис во 1639 г., Партениј II во 1651 г., а во 1657 г. Партениј III и пеќскиот архиепископ Гаврил. Турските султани и везири масовно и присилно го исламизирале македонското население. За да се спасат од исламизира-

њето луѓето си втиснувале крст на челото, обичај што е задржан и денес кај Власите. На Охридската архиепископија и епархиските архиереји им налагаат голем "нешкеш" (подароци) за да останат на своите функции. Турците ги зголемиле даноците на манастирите и наложиле големи даноци на високиот и нискиот клер, на свештениците и монасите. Најубавите цркви биле претворени во џамии, охридските "Св. Софија", "Св. Димитрија", "Св. Климент" ("Имарет") и "Св. Недела" ("Селвин-џамиси").

Така архиереите на Архиепископијата биле принудени да ги задолжуваат црковните имоти и подвижните скапоцености за да ги спасат црквите од претворање во џамии. Архиепископот Харитон во 1645 г. барал помош од рускиот цар за да ги откупи заложените црковни скапоцености, а "Кременскиот манастир" во Костурско се заложил кај Евреите за да ги плати големите даноци.

Ваквиот однос на султанската власт кон христијанските цркви во Турција се темелел врз т.н. "владетелско право" (маликане) со кое сите цркви биле принудени "доброволно" да плаќаат годишен данок (муката). Турската власт барала тие сами да собираат данок од црквите за себе. За да се спасат од таквиот вид собирање на даноци, цариградскиот патријарх Калиник II свикал собор во Одрин во мај 1697 г. каде е донесена одлука да се даде огромен поткуп на турската влада.

ВРСКИТЕ СО РИМОКАТОЛИЧКАТА ЦРКВА И ЗАПАДНОЕВРОПСКИТЕ ДРЖАВИ

Охридската архиепископија, позната во историјата како ортодоксна црква, поради тешката положба, била принудена да го сврти вниманието и кон западноевропските католички држави и кон Римската црква од која се ширело католичкото влијание. Тоа се должело на оживеаните трговски односи на балканските градови со венецијанските и дубровничките колонии во Македонија и честите војни на католичките држави против Турција, кои давале надеж за блиско ослободување. И папите - поглаварите на католичката црква биле заинтересирани за источното прашање и праќале чести повици до западноевропските држави за крстоносна војна против Турција.

Притиснати од сиромаштијата на христијанското население некои охридски архиепископи оделе и во Рим да бараат милостина. Познато е дека четворица архиепископи (Порфириј, Анастасиј, Аврамиј и Мелетиј) биле во блиски односи со папата. За Порфириј се смета дека ја признавал папската власт, а римскиот папа го признавал за наследник на апостол Петар. Архиепископот Аврамиј го признавал папата Урбан VIII за свој поглавар и лично богослужел со него. Се разбира, охридските архиепископи не одржувале врски со Ватикан поради некакво убедување за вистиноста на католичкото учење, туку од причина да добијат поткрепа од католичките држави за евентуално ослободување од османлиското ропство.

Архиепископот Анастасиј водел политички преговори за дигање востание во сите области на Европска Туција. Тој најнапред започнал преговори со Венеција, кои биле неуспешни. Заминал кај папата Климент VIII во Рим, но двајца кардинали му предложиле да даде декларација за унија на Охридската архиепископија со Римската црква, што тој одбил. Поради тоа папата не сакал да го прими. Патот го продолжил преку Неапол за Прага до австрискиот император Рудолф II, кој водел војна со Турција. Преку

Povijest Makedonske pravoslavne crkve (deveti dio)

советникот порачал дека со војна помош можат да се преземат големите градови во Албанија и Епир, па дури да се ослободи и Солун. Австрискиот император тоа не го прифатил бидејќи Австрија била во тешка финансиска положба.

Со таков неуспех архиепископот Анастасиј не се разочарал. Се вратил во Охрид и со некои свои архиереји почнал подготовки за востание во дијецата на Охридската архиепископија. Тргнал на пат да бара помош од неаполскиот и сицилијанскиот вицекрал херцогот Д'Осуна, со лукавство, прикажувајќи голема приврзаност кон католичките држави, дека само тие можат да ги смират непријателствата меѓу христијанските народи - Грците, Албанците, Бугарите и Власите. Го уверувал вицекралот дека христијаните во Србија, Македонија, Босна, Далмација, Грција, Тракија и Бугарија поради омразата кон муслиманите се подготвени за дигање востание. Со помош на пешадија, коњи, оружје и муниција од Шпанија и Италија може да го превземе и Цариград. Но, тој план на архиепископот не бил остварен.

Од дејноста на архиепископот Анастасиј може да се види дека охридските архиепископи своите врски со Римската црква ги одржувале од политички причини, бидејќи Охридската архиепископија секогаш била верен чувар на православиеото. Римокатоличката црква открива охридска епархија и за прв надбискуп го назначила Рафаил Леваковиќ, по народност Хрват, кој на пат за Охрид починал. На негово место бил назначен Андреја Богдан, Албанец, кој не сакал да оди во Охрид, каде што немало католици. Охридските архиепископи надвор од политичките преговори, во својата дијецеза остро им се противставувале на сите обиди на римокатоличката пропаганда да навлезе во Охрид.

ОДНОСИТЕ МЕЃУ ИСТОЧНИТЕ ПРАВОСЛАВНИ ЦРКВИ И ОХРИДСКАТА АРХИЕПИСКОПИЈА

Посебно внимание заслужуваат односите на Охридската архиепископија и Цариградската патријаршија во втората половина од XVI и во XVII век. Во прво време односите меѓу двете цркви биле христијански. Охридската архиепископија како автокефална црква била уважана од Патријаршијата. Имало случаи кога охридскиот архиепископ имал улога на арбитер во разни престапи на архиереите на двете цркви. На свиканиот собор во Цариград во 1565 г. претседателствувал архиепископот Пајсиј, а покрај него како судии биле неговите архиереји - костурскиот митрополит Јоасав и струмичкиот епископ Ананија и мегленскиот епископ.

За добрите односи меѓу двете цркви и нивното обострано почитување придонела и тешката политичка и економска положба на двете цркви, особено Цариградската патријаршија, кој страдала и од внатрешни раздори. Цариградската патријаршија поради својот вселенски авторитет, им давала на епархиските архиереји на Архиепископијата препораки за нивното заминување во Европа и за собирање милостина.

На Одринскиот црковен собор одржан во 1697 г. Цариградската патријаршија им признала автокефалност на Охридската, Пекската и Кипарската архиепископија и прогласила меѓусебна рамноправност со богопроизведените четворица патријарси. Со тоа биле отфрлени поранешните стремени на цариградските патријарси за потчинување на другите православни автокефални цркви. Но таквите одлуки не се почитувале. Некои сменети архиереји преминувале во Цариград и барале нови епархии и се титулираат како бивши архиепископи.

Во Охридската архиепископија по изборот на архиепископот Герман се оформиле две движења: фанариотско и автохтоно. Фанариотите со пари и интриги се стремеле за преземање на архиепископскиот престол за да имаат

можност да ги грабаат црковните приходи и имоти. Приврзаниците на автохтоното движење се залагале за зачувување на самостојноста на Архиепископијата. Тие биле во големо мнозинство, бидејќи по потекло биле Македонци (Словени), Албанци и Куцовласи. Двете партии воделе меѓусебна борба, често со нерамни сили, бидејќи фанариотите со поткупи ја имале зад себе турската власт.

Набрзо Цариградската патријаршија јавно се искажала против автокефалноста на Охридската, Пекската и Кипарската архиепископија. Цариградскиот патријарх Калиник II докажува дека само петмина патријарси - цариградскиот, александрискиот, антиохијскиот, ерусалимскиот и московскиот се православни духовни поглавари. Посебно се заканил на Охридската архиепископија, чии архиепископи се титулираат и како патријарси на Јустинијана Прима, основана од византискиот цар Јустинијан I. Меѓутоа, охридските архиепископи сè до укинувањето на Охридската архиепископија продолжиле да се титулираат и како патријарси.

Борбата за архиепископскиот престол продолжила помеѓу фанариотите и автохтоната партија. Избраниот Игнариј како автохтрон не ги исполнил очекувањата на партијата. Се покажал алчен за пари и менувал епархиски архиереји. По десет години повторно е избран бившиот архиепископ Герман. На Охридскиот црковен собор во 1695 г. под претседателство на Герман, митрополитот Зосим Сисаниски бил избран за архиепископ. Меѓутоа, и Зосим ги изневерил очекувањата на автохтонците, и во 1699 г. бил сменет и на негово место бил избран фанариотот Рафаил, херонески епископ од островот Крит.

РАЗВОЈОТ НА ЛИТЕРАТУРАТА И УМЕТНОСТА

За врвната религиозна идеја и единството меѓу Охридската архиепископија и македонскиот народ позитивна улога имале монаштвото и манастирите во Македонија. Во тешките услови архиепископите и врвниот клер не ја загубиле довербата на народот. Активноста на високиот клер кој бил насочен кон европските христијански држави, за евентуално ослободување од ропството, не останала тајна за народот и тој во него гледал свој заштитник и раководител.

И покрај тоа што во еден временски период дошло до погрчување на Архиепископијата со воведување на грчка богослужба, високиот клер бил чувар на нејзините традиции и по својот карактер биле првенствено словеномакедонски. Некои епископи пак, посебно во поедини македонски манастири богослужбата ја воделе на црковнословенски јазик. Познат е македонскиот книжевник монах Виктор кој во Струга препишувал словенски книги и преведувал од грчки на словенски. Исто така, познат е словеномакедонскиот печатар Мелетија Македонски, кој добил словенски печатни букви од киевскиот митрополит Петар Могила и во манастирот "Кампелунг", пелагониска епархија, печател словенски книги.

И покрај тешките економски услови била зголемена активноста на македонските зографи. Во Охрид бил изведен живописот во обновената црква "Св. Богородица".

Манастирите низ цела Македонија продолжувале да го чуваат својот македонскословенски карактер. Познати се словенски натписи во црквата "Св. Јован Богослов" во близината на Слечче, ракопис на македонски говорен јазик од 1657 г. на храмовата икона "Св. Богородица" во манастирот "Трескавец" покрај Прилеп.

Подготвил: Марко Паризоски

Литература: Славко Димевски, "Историја на Македонската Православна Црква" на издавачот "Македонска книга" - Скопје, 1989 год.

СЕМАКЕДОНСКО ЧЕСТВУВАЊЕ - ПРИЛЕП 2005

*- За семакедонското национално,
културно и духовно единство*

По повод 133-годишнината од раѓањето на Гоце Делчев, великанот на македонскиот народ во борбата за национално духовно и културно опстојување, на 4 и 5 февруари 2005 година во Прилеп се одржа Третото Семакедонско чествување. Беа присутни Македонци од сите делови на Македонија: Вардарскиот, Пиринскиот, Егејскиот, Албанскиот дел - Мала Преспа и Голо Брдо, Гора од Косово и од дијаспората.

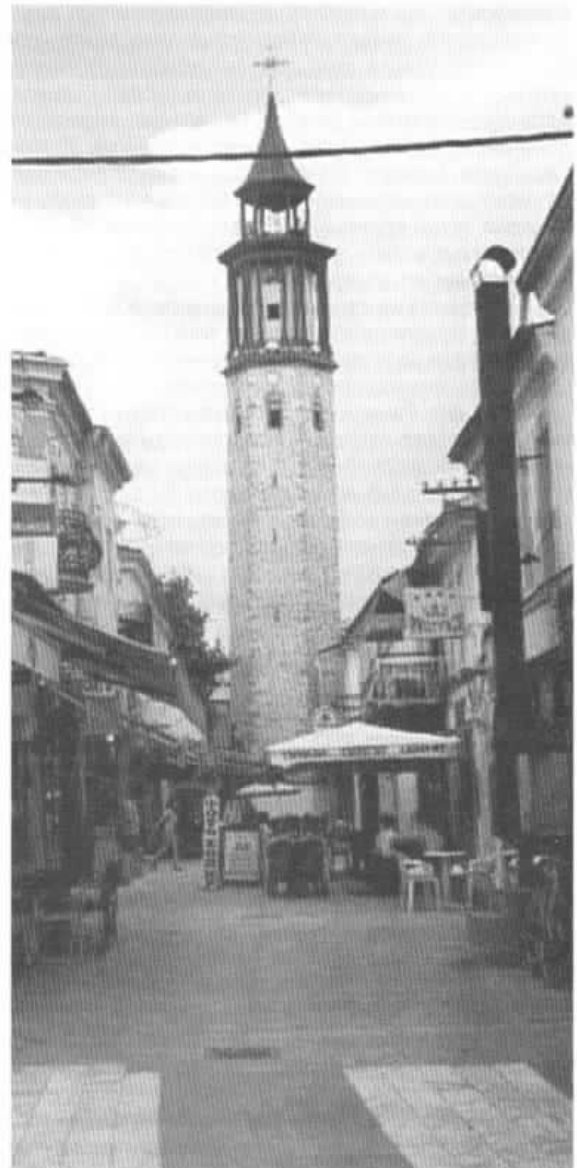
Оваа граѓанска семакедонска иницијатива има за цел повик за СЕМАКЕДОНСКО НАЦИОНАЛНО ЕДИНСТВО, на сите Македонци без разлика на верски и политички убедувања, со посебен апел да се застапуваат македонските национални интереси во рамките на институционалниот систем на Република Македонија, без загрозување на правата на малцинските групи пропишани со сите меѓународни стандарди. Семакедонската иницијатива е формирана поради одредена малодушност која се појавува кај дел од раководните политички структури во Македонија, загрозуеност на нашата матична држава, кавги и недоразбирања меѓу Македонците, како и поради сè помалата грижа за нашите сонародници, посебно во соседните држави.

Дводневниот собир во програмскиот дел предвиде полагање цвеќе на гробот на Гоце Делчев во црквата Св. Спас во Скопје, а потоа, во црквата св. Аранѓел и Миховил во Скопје беше организирано запознавање и меѓусебни контакти, како и заеднички ручек на гостите.

Во 18 часот во Народниот театар "Војдан Чернодрински" во Прилеп, покрај воведниот збор на г. Илија Димоски-Шаторот и рефератот на проф. д-р Ванчо Горѓиев за "Животот и делото на Гоце Делчев (1872-1903)", учесниците гости дадоа куси излагања за животните прилики, дејностите и опстојноста на Македонците во нивните животни средини. После тоа следеше културно-уметничка програма од аматерско КУД од Прилеп, а на крај ансамблот од прилепскиот театар ја изведе драмата "СУД" од Коле Чашуле.

Следниот ден протече со средба на работни теми: Видување и сознанија за македонската култура, писменост и цивилизација и Семакедонско економско поврзување во корелација со европските и светските економски трендови. По овие теми се водеше доста интересна дискусија за животните прилики во соседните земји и како и на кој начин да им се овозможи адекватна помош за материјални, културни и политички потреби.

Посебно интересна беше дискусијата на Христос Сидепопулос од Егејска Македонија, борецот за правата на Македонците во Грција. Неговата основна

забелешка беше за Македонците бегалци од Грција, кои ги има преку 100.000, а за кои ништо или многу малку се сторило за добивањето на нивните права. Рече дека кога барем еднаш во годината секој би напишал по картичка до ОН, големо би било влијанието врз таа организација.

Сличен е проблемот и во Бугарија. Г. Божидар Кирјанов од градот Сандански во Пиринска Македонија нашироко информираше за состојбата на припадниците на македонското малцинство, на кои не им е дозволено да се изјаснат како Македонци. Владеачката структура и понатаму тврди дека Македонците всушност се Бугари, а јазикот е дијалект од бугарскиот. Тврдат дека нема посебно писмо, нема посебна историја, јазик, традиција, фолклор... и нема потреба за македонски училишта. Македонците во

Бугарија бараат Македонија преку меѓународните институции да избори арбитража или пак ако треба да се побара помош и од судот во Стразбург.

Во Албанија е БОРБА ЗА ГОЛА ЕГЗИСТЕНЦИЈА. Македонското население живее во нагласена економска сиромаштија. Македонските деца (прет-поставка е дека во Албанија живеат од 150 до 200 илјади Македонци) во некои региони можат да имаат училишта со настава на македонски јазик, посебно во основните училишта, а од 6. до 9. одделение јазикот може да биде застапен дури и 50/50%. Но овде се јавуваат други проблеми, наставен кадар, учебници, материјална основа во училиштата и друго. Верските слободи за православните верници се почитуваат, што важи и за Македонците со исламска вероисповед, но многу малку има православни свештеници, а и црквите се запустени. Посебен проблем е незаинтересираноста од матичната држава Република Македонија, па македонското национално малцинство е препуштено само на себе, истакна во својата дискусија Ефтим Митрески од Пустец.

Исмаил Бојда, претседателот на Сојузот на Македонците со исламска вероисповед, од Гора Косово, емотивно зборуваше за животните прилики или како тој ги нарече "неприлики" за Горанците, кои и ден денес се раздвоени во три држави. Во СиЦГ има 26 села, во Албанија 9 и 3 во Република Македонија. Рече дека овие Македонци, кои најчесто ги нарекуваат "Торбеши", живеат на крај на светот, и продолжи: "Влезот и излезот од Гора од сите страни е заграден со чврсти граници. Во бившата држава се учеше српски, сега албански, ние дома си зборуваме по "нашки" македонски. Наша среќа е што имаме свои учители од своја средина, па тоа ни е надеж дека нема да го изгубиме идентитетот. Животот замрува, посебно со иселување на младите, од кои сега сигурно преку 50% се иселени, па полагаме надеж во Владата на Македонија дека нема да не заборава и дека со новоотворените гранични премени полесно ќе контактираме со Македонија."

Претседателката на Македонското здружение "Кочо Рацин" од Белград, Ѓ-ѓа Лидија Демниева, зборуваше за организираноста на Македонците во СиЦГ, кои во последно време сè повеќе се организираат во здруженија, но сега како малцинство се во фаза на решавање на многу проблеми. Укинатите училишта на македонски јазик уште немаат добиено законска поткрепа за отворање. Проблеми се јавуваат поради наметнување на независен статус и име, што ги усложнува можностите за признавање на Македонската православна црква. Зашто и со кои права тоа го чинат, се запраша, ако не со правата на стекнатите позиции, па сега ја притискаат нашата црква да се откаже од борбата за своите права и статусот.

За малцинскиот статус на Македонците во Република Хрватска, како и моменталната положба на Македонците, информирав јас, па бев слободен да кажам дека ние овде немаме такви проблеми. Нашата организираност во Заедницата на Македонците и нашите слободни дејности се одраз на многуте решени законски прописи во Република Хрватска во согласност со упатствата од Европската заедница. Финан-

ПОКАНА

*Дат го разбират еветот
егинетено како оле
за културно најпреварување
на народите ...*

Граѓанска иницијатива за семакедонско ЧЕСТВУВАЊЕ

по повод 133 година од раѓањето на великанот
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ, симболот на борбата на
македонскиот народ за национална слобода
и културен опстој.

Прилеп
4. 2. 2005 год.

сирањето на нашите програмски дејности, според мене, се најквалитетно решени во овој дел на Европа. Во меѓусебните разговори со многумина од присутните на собирот заклучив дека се заинтересирани за размени и контакти, посебно меѓу младите, во културни, спортски и многу други дејности.

Заклучоците на Семакедонското чествување нагласија дека е оправдано одбележувањето на 133-годишнина од раѓањето на Гоце Делчев, човекот кој во македонската историја во најбурното време го вгради својот живот во безпощедна борба за остварување на слободарските идеали на неговиот напатен народ. Денешнава Македонија е одраз на тоа што го добивме од Гоце, да сме сите заедно и било каде да живееме, да живееме за неа.

Посебен е нагласената потреба за дружење на младите од соседните македонски енклави и од дија-спората, за помасовно вклучување во летните спортски игри за децата од школска возраст, што традиционално се организира во месец август. Семакедонско чествување ја потврди својата заложба за организираната 3. Граѓанската иницијатива.

Владо Настески

УМРЕ ПАПАТА ИВАН ПАВЛЕ ВТОРИ

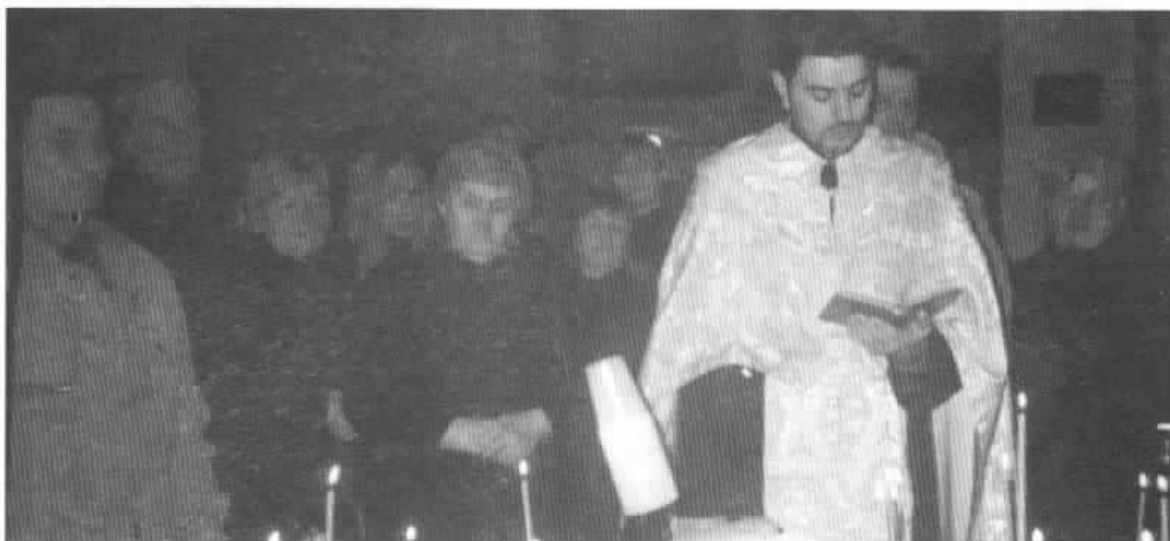
Македонската Православна Црква со голема тага ја прими веста за упокојувањето на светиот отец Папата Јован Павле Втори. Архиепископот со сите архиереи на Македонската Православна Црква испрати телеграма со сочувство до Светата Столица, во која, меѓу другото, пишува:

"Ние, Архиепископот Охридски и Македонски, заедно со архиереите, членови на Светиот Архиепископски Синод, свештенослужителите, монаштвото и верниците на Македонската Православна Црква, упокоениот Папа Јован Павле Втори ќе го запаметиме како поглавар на Римокатоличката Црква кој најискрено ја покажуваше својата љубов и почит кон нашата Света Православна Црква и кон нејзиниот аптокефален статус, кон македонската држава и нејзиното уставно име, Република Македонија, кон македонскиот народ и неговата историја, јазик и култура. Бог да го прости и нека му е вечен споменот."

ЗАДУШНИЦА

Православната Црква секоја сабота ја одредила како ден за спомнување на покојните, но саботата пред месопоснатата недела, саботата пред Духови (св. Тројца), саботата пред св. Вмч. Димитрие и понеделникот по Томина недела, се посебни денови за спомнување на покојните.

не ја сака смртта на грешникот, туку тој да го согледа својот грешен пат, па да се врати и да биде жив, па затоа ни овозможува средства за ваква грижа. Молејќи се на Бога за нив и правејќи добри дела во нивно име го зголемуваме бројот на оние кои ќе воскреснат за вечен живот.

Христијанското учење за спомнување на мртвите се заснова на верата за бесмртноста на душата и воскресението на телото. Упокоените според зборовите Христови не умираат во вистинска смисла на зборот, туку со смртта преминуваат од овоzemниот во вечниот живот.

За да се објасни есхатолошкото учење на нашата вера потребно е многу време, но на кусо ќе се обидам да ви ја објаснам смислата и значењето на спомнувањето на покојните и молењето за нивните души.

Преку смртта ние не умираме, не престануваме да постоиме, туку преминуваме од еден во друг живот. Безграничната љубов на нашиот небесен Отец определила нашиот земен живот да биде само подготовка за вечниот живот. Но сите членови на Црквата не умираат со покајание и потребна подготовка за вечен живот и се успокојуваат со многу гревови, па затоа е речено дека нема човек кој живеел а не згрешил. Но сепак, христијанската љубов која ни овозможува да се молиме за живите не повикува да се молиме и за умрените. Љубовта не престанува никогаш, таа не следи и по смртта во другиот свет, што значи со поголема грижа на нас живите, блиски на умрените, овде на земјата да се молиме за простување на нивните гревови. Неизмерната Божја милост

Се поставува прашањето: Како треба да се спомнуваат умрените? Христијаните се должни, за таа прилика, да подготват варена пченица, чие зрно симболично означува дека умрените ќе воскреснат. "Тоа што го сееш ти, нема да оживее, ако не умре" (Кор. 15,36). Потребно е и вино и леб, кои го претставуваат Христос кој се принел за спасение на луѓето и уништување на смртта.

Тоа се основните елементи кои се потребни за правење помен на покојните. За овие спомени црквата пропишала и молитви кои се читаат при самиот помен. Сите чинодејствија, па така и помените, се вршат со запалени свеќи, кои укажуваат на светлоста на вечниот блажен живот.

Ќе напомена дека при вршењето на помен се раздава храна во спомен на умрените, а самиот чин е во согласност со апостолското правило кое вели: "Од нивниот имот дадете на сиромаси за нивен спомен."

Во саботата на петти март годинава, верниците од Загреб и околината, токму во чест на своите најблиски и најмили кои преминале од овој краткотраен живот во вечниот дом, се собраа и упатија искрени молитви кон Творецот на светот и човекот, да ги насели нивните души на местото каде почиваат праведниците.

Отец Кирко Велински

Загреб

ОДБЕЛЕЖАНИ БОГОЈАВЛЕНИЕ И ВОДИЦИ

Водици се празнува во спомен на крштевањето на Господа Исуса Христа во реката Јордан. Кога Христос навршил триесет години, дошол на реката Јордан да се крсти од свети

Zagreb

Јован. Јован живеел во пустината јудејска, постел и се молел на Бога. Многу народ доаѓал при него да го види и слушне, а тој проповедал покајание на луѓето и преку него барал луѓето да се поправат, да бидат подобри, зошто Спасителот веќе дошол на земјата. Ако не се поправат, не ќе можат да го наследат царството небесно.

Голем број од луѓето ги сознале своите престапи, сакале да се променат кон добро и му пристапувале на Јован. Тој, пак, ги крштелевал на реката Јордан. Меѓу нив дошол и Христос да биде крстен од Јована. Свети Јован почувствувал дека пред него дошол ветениот Спасител, па се вознемирил и Му рекол на Христа: *Ти треба мене да ме крстиш, а Ти доаѓаш при мене јас да те крстам.* Христос му одговорил: *Остави го тоа сега, потребно е да ја исполниме секоја Правда.*

Точно е дека на Христа не Му било потребно тоа крштавање, но, поради исполнување на правдата, го примил. Влегол во реката Јордан. Веднаш над Него се отвориле небесата и Светиот Дух слегол на Него во вид на гулаб, и се слушал глас од небесата на Отецот Бог, кој рекол: *Овој е Синот Мој возљубен. Тој е по мојата воља.*

Овој настан го објавил Бога во три лица. Бог Отецот, Кој говорел од небесата, Бог Синот, Кој се крштавал и Бог Светиот Дух, Кој слегол од небесата на главата Христова во вид на гулаб. Поради тоа, овој празник уште го викаме и Богојавление. На празникот по светата Литургија се извршува и голем богојавленски водосвет, а каде има услови обично тоа се прави на реки, потоци, езера, мориња...

Свештеникот отец Кирко Велински во Загреб во црквата св. Рок по светата Литургија изврши голем богојавленски водосвет, каде што присуствуваа и голем број на верници од црквоната општина Света Злата Мегленска. Тој на симболичен начин во сад со вода го фрли светиот Крст, а од водата го извади малиот Филип Лазов, кој доби честитки и пригодни подароци од црквата и верниците. А потоа, од осветената вода зедоа верниците и ја однесоа дома како чудотворна и света. Таа не се расипува. Останува здрава, без оглед на времетраењето. Со неа верниците ги поросуваат своите домови, со што ги протеруваат демонските сили и други нечистотии. Од водата може да се пивнува преку цела година за исцеление и заштита од сите видови болести. Дај Боже догодина да се собереме во уште поголем број да го прославиме празникот Богојавление – Водици.

MOLITVENA OSMINA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

Glavno ekumensko molitveno slavlje održano je u nedjelju 23. siječnja u baptističkoj crkvi u Zagrebu. U mnoštvu vjernika uz domačine baptiste u molitvi su sudjelovali predstavnici Katoličke crkve, zatim Srpske pravoslavne, Makedonske Pravoslavne, Evangeosko-Pentekostalne i Evangelišćke Crkve.

Obraćajući se nazočnima u ime Katoličke Crkve, predsjednik Povjerenstva Zagrebačke nadbiskupije za ekumenizam i dijalog, biskup Vlado Košić, je između ostalog kazao: "Nedavno je jedan visoki predstavnik jedne Crkve rekao kako u biti među nama kršćanima nema dogmatskih, odnosno vjerskih razlika, nego da su među nama samo političke razlike."

U ime Makedonske Pravoslavne Crkve svećenik Kirko Velinski pohvalio je nastojanja ekumenskog zbližavanja u gradu Zagrebu, koja se u tom obliku događaju već 21 godinu. Istaknuo je da se nastoji iz ljubavi jednih prema drugima postići jedinstvo, no sama vjera za to nije dostatna. Važno je neprestano djelovanje u svakodnevnom životu. Konkretno, kakvi su odnosi sa susjedima koji su različitim vjerskih zajednica i nacionalnosti. "Ako vjerujemo i molimo a ništa konkretno ne poduzimamo, nemamo napretka. Kroz cijelu godinu treba moliti i djelovati, pa će i Bog pomoći", rekao je makedonski predstavnik Velinski.

"Glas Koncila"

СЛЕАНО И РАЗДЕЛЕНО ПИШУВАЊЕ НА ЗБОРОВИТЕ

Сложени зборови се добиваат кога два или повеќе одделни зборови, менувајќи го своето основно значење, својата граматичка форма и акцент, ќе сраснат во нов, сложен збор, со свое посебно, ново значење.

Слеано се пишуваат:

а) Сложените именки на кои составните компоненти им се поврзани со самогласките *о* или *е*:

баснописец, ветроказ, водовод, градоначалник, дрворед, иконописец

б) Сложените именки на кои првата компонента им е формата на заповедниот начин на некој глагол:

неранимајко, развигор, пустикуќа

в) Сложените именки што означуваат имиња на празници:

Велигден, Дуовден, Иванден, Илинден, Крстовден

г) Сложените географски имиња на кои составните компоненти им се сраснати непосредно или им се поврзани со составната самогласка *о*:

Иванград, Сланкамен, Лазарополе, Сенокос, Суводол

д) Именките на кои првата компонента им е елементот *пол-* или *полу-*:

полден, полноќ, полувистина, полутопка, полуфабрикат

ѓ) Сложените именки кај кои како прва компонента се јавуваат тугите елементи, „авио-, авто-, аудио-; втората компонента на овие сложени може да биде и наш збор:

автодром, автопат, галванометар, дактилографија, аудиометар, електроцентра, стратосфера, хиподром

е) Сложените хемиски термини што значат називи на соединенија:

метилалкохол, оксидрат, сулфурводород, цијановодород, оксидрат

ж) Сложените именки кај кои првата компонента е број:

двокатница, двоцевка, петолист, како и дваесетгодишна, стогодишна, дваесет и петгодишна. Последниве

сложени можат да се претстават и со број: 20-годишна, 100-годишна, 25-годишна.

з) Сложените именки кај кои првата компонента е заменска форма:

себеунижување, севласт, самокритика, самоук, самоуправа

Со цртичка се поврзуваат:

а) Личните имиња кај кои како определба се додава друг општ назив: *оца, ага бег* и сл.

Настадин-оца, Смаил-ага, Арслан-бег, Џингиз-хан

Кога определбата се јавува пред личното име или кога е по името но може да се членува, тогаш двата збора се пишуваат разделено: *поп Милан, Милан попот* и сл.

б) Две презимиња што доаѓаат кон личното име:

Марија Кири-Склодовска, Кузман Јосифовски-Питу, Вера Циривири-Трена

в) Две именки што се дополнуваат меѓусебно по значење за да означат еден поим:

предлог-резолюција, нацрт-закон, министер-претседател, заменик-претседател, генерал-мајор

г) Кога некој од обие зборови се членува, членот доаѓа на крајот на зборот:

предлог-резолюцијата, нацрт-законот, министер-претседателот

д) Тугите сложени искази што означуваат еден поим, а се поврзани без составен елемент:

ампер-секунда, балет-мајстор, визит-карта, грам-молекула, лифт-бој

ѓ) Сложените географски имиња во кои составните делови се чувствуваат како наполно самојстојни зборови се пишуваат разделено:

Горни Полог, Демир Хисар, Демир Капија, Кадино Село, Крива Паланка, Света Гора, Среден Исток, Мала Азија

А а	Б б	В в	Г г	Д д	Ѓ ѓ	Е е	Ж ж	З з	С с	И и
a	b	v	g	d	ǰ	e	z	z	dz	i
[a]	[b]	[v]	[g]	[d]	[ǰ]	[e]	[z]	[z]	[dz]	[i]
Ј ј	К к	Л л	Љ љ	М м	Н н	Њ њ	О о	П п	Р р	
j	k	l	lj	m	n	nj	o	p	r	
[j]	[k]	[l]	[lj]	[m]	[n]	[nj]	[o]	[p]	[r]	
С с	Т т	Ќ ќ	У у	Ф ф	Х х	Ц ц	Ч ч	Џ џ	Ш ш	
s	t	ќ	u	f	x	c	č	dž	š	
[s]	[t]	[kʲ]	[u]	[f]	[x]	[c]	[tʃ]	[dʒ]	[ʃ]	

Марија Георгиева-Петрик, судски преведувач за македонски јазик
(Според Правописот на македонскиот литературен јазик, Скопје 1999)

НЕ СЕ БЕЛИ, МАРЕ МОРИ

$\text{♩} = 104$

Не се бели Маре мори не се
цр - ви не се
тол - ку Маре до - те - ру - вај

Не се бели Маре мори, не се црви, x2
не се толку Маре, дотерувај. x2

Ми се смејат Маре мори, ергените, x2
ергените Маре, еснафите. x2

Кого си го Маре мори, погледнала, x2
на секој си Маре болест дала x2

Кому два дни Маре мори кому три дни, x2
а на мене Маре три години. x2

Земи тесла Маре мори, исечиме, x2
исечиме Маре, запали ме. x2

Поетски портрет: Мирјана Мајик

Се викам Мирјана Мајик. Родена сум во Скопје 1950 година, во семејството Грковски. Детството и школувањето го минав во Скопје. Бев шесто дете од седумте во семејството, кое иако беше големо никогаш во животот не почувствував дека нешто ми недостасува. Детството ми беше среќно, исто како и младоста. Се омажив во 17-тата година. Сопругот ми е Далматинец и во брак сме 30 години. Имам две возрастни деца и баба сум на единаесетгодишна внука, која е членка на МКД "Биљана". Од 1999 година, кога е формирано нашето Друштво, активна сум во сите сегменти. Последните две години сум секретар, а од оваа година и дописник на "Македонски глас" од Задар. Едно време бев вработена во фабриката за рибји конзерви "Адриа" во Задар, а како технолошки вишок сега сум домаќинка. Љубовта кон татковината ме тера се повеќе да се активирам во МКД "Биљана". Многу сакам да читам, а исто така и да пишувам. Досега имам напишано околу педесеттина песни со љубовна тематика, неколку едночинки и една монодрама. Објавувам само во "Македонски глас". Сето тоа ме исполнува на посебен начин. Во Задар живеам од 1980 година и задоволна сум, затоа што соживотот со сите во овој град е на високо ниво.

ЗЕМЈО МОЈА

Слетувам!
Само што не сум го допрела
светото тло.
Земјо моја!
Граде мој!
Солзи во очите, радосници.
Срцето чука,
сака да излезе од градите.

Дома сум!
Пак сум дома!
Чувствувам восхит
и почит
и љубов голема.

И знам дека овде припаѓам
И знам дека овде ќе ми е местото.
А сепак морам да се вратам.
По неколку дена
очите пак ќе засолзат
срцето пак ќе препукни
од жал од жал голема.

Морам да се вратам
таму кај што ми е куќата
таму кај што ми се децата
Уште едно проштевање
уште едно збогување
И довидување-
кој знае кога...

Виолета Јуван

ВО ТАТКОВИНАТА

Години проаѓаат
а ние сме сè постари и постари.
Децата растат како тополи,
свои семејства создаваат.

Дојдов и видов големи разлики.
Збрчкани лица, болест и чемер.
Во болки и солзи
ги пројдов броените денови.

Седум деца сме.
Јас сум најдалеку од сите.
Тешка е далечината,
далечината од мојите сестри и братот.

Дојдов во тебе граде мој,
во тебе се родив
а не те препознавам веќе
ти се шириш и растеш.

Непознати лица
проаѓаат поред мене.
Се јавуваат.
Јас сум како странец.

Пројдоа многу години,
изменети лица, изменет град,
а јас сепак те сакам
Скопје мое, Македонијо моја

Мирјана Мајик

ДРАГА

Самото име твое
кажува сè
Ти, што ми је замени
најсаканата сестра,
ти си мој советник.
Ти, што ги слушаш
мојите маки и мојата радост.
Те сакам пријателке моја.
Во овој час си ми најблиска.
Твојето благо лице,
твојата насмевка, твојот совет
го примам јас.
Пријателка моја мила.
Верувај ми,
не знам како би ми било
да те немам.
Навистина си единствена.
Името твое Драга
е од бога дадено,
и носи го гордо.
Твојата верна пријателка
да живееш вечно

Мирјана Мајик

КОЛОРИТ

Ме обои
со боите на есента
како нишка
од шаренило проткаена
и исполнета
со чувства растреперени
допрев
како пајажина мека песна
испеана.

Ме обои
со боите на светлината
како искра
на пламен разгорена
и дигната
од пепелиштето на застоеноста
заблеснав
како бисерна школка
отворена.

Ме обои
со боите на зеницата
како огледало
низ пукнатините на заблудата
и подадена
во рацете на неизвесноста
прогледав
како самовила во светот на
чудата.

Ме обои
со боите на љубовта
како виножито
на хоризонтот разлеано
и носена
на крилјата од постојењето
никнав
како семе на плодно тло
посеано.

Елизабета Жугај

ВЕЛИГДЕН - ВОСКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО

Велигден го означува Воскресението Христово. Тој е најголем празник во годината. Наречен празник над празниците, торжество над сите торжества. Тогаш црквата го доживува централниот настан во животот и делото Христово, ја доживува победата над смртта.

Тоа е ден на константна радост. Христос, со неговото воскресение, потврди дека Неговата божествена моќ го избила најсилното оружје од рацете на сатаната, смртта.

Со воскресението се овистинети и сите очекувања и претскажувања на праведниците и пророците од Адам до свети Јован Крстител.

По смртта Христова на Велики Петок, Тој бил симнат од крстот и положен в гроб. Надгробната плоча била запечатена, била поставена и стража да го чува гробот од страв учениците Христи да не го украдат телото, па да кажат дека воскреснал. Војниците стражареле и никој не смее да пристапи кон гробот. Обезбедувањето било многу силно за човечката моќ, но не и за Божјата сила.

Во неделата, во раноутринските часови, Христос воскреснал од мртвите. Тој ја победил смртта, оживеал и излегол од гробот. Стражарите тоа не го забележале. А в зори, според еврејскиот обичај, дошле на гробот на Голгота жени мирносици. Тие носеле мирисно масло за да го измачкаат мртвото тело Христово. Но, како што се вели во светото Евангелие, во тој миг земјата се затресла, ангел Божји слегол од небото, ја подигнал надгробната плоча и седнал на неа. Лицето му блескало како молња, а облеката негова била бела како снег. Стражарите кога го виделе тоа многу се исплашиле. Тогаш ангелот им ја кажал на жените мирносици радосната вест: "Не плашете се, знам дека го барате Исуса Распнатиот. Тој не е овде, воскресна како што предскажал... Одете и кажете им на неговите ученици дека Тој воскресна од мртвите."

Додека се токмеле да се упатат назад и да ја пренесат радосната вест на Христовите апостоли дека Христос воскреснал, Тој им се јавил и ги поздравил: "Радувајте се!", а тие Му се поклониле. Тогаш воскреснатиот Христос им рекол: "Не плашете се! Одете и јавете им на браќата мои..."

Во меѓувреме, некој од војниците стражари отишле кај еврејските старешини и им кажале што се случило. Старешините се собрале и решиле да ги подмитат војниците стражари и да кажат дека нокта дошле Христовите ученици и го украде телото Христово, додека тие спиеа. Тој неоснован и измислен акт на противниците на Христа и на Неговото дело се прераскажуваат и денес.

ВЕЛИГДЕНСКО ЈАЈЦЕ

Во Македонија, како и во многу други христијански земји, постои обичај за Велигден да се валсуваат црвени јајца. Инаку, обичајот потекнува уште од многу рано христијанско време. Марија Магдалена, по Воскресението Христово, стасала во Рим да го проповеда Христовото Евангелие. Таму го сретнала цар Тибериј и го поздравила со зборовите: "Христос воскрес!", па му дала црвено јајце. Во Рим постоел обичај да се подарува јајце при настапот на Новата година, што почнувала напролет.

Првите христијани, откако слушнале за овој убав гест на Марија Магдалена, почнале и тие тоа да го практикуваат. Така започнало масовното подготвување на валсани јајца за Велигден, како симбол на Христовото воскресение.

Отец
Кирко Велински

“БАМБИ”

Како што утринското сонце ги прлева ливадите со светлина и го буди новиот живот, почнува славната приказна за Бамби. Во срцето на шумата, Бамби ги прави своите први несигурни чекори и тргнува во истражување на новиот свет со своите пријатели, симпатичното зајаче Тумпер и самобендисаниот твор Фловер. Нивните заеднички авантури се полни со лизгање на “вкочанетата” вода, скокање низ шумата и запознавање со другите интересни жители на шумата.

Но, тоа е само дел на приказната. Под водството на мудриот пријател Бувот, малиот принц Бамби ги учи полезните лекции за љубовта, смртта и животот.

- Голема авантура љубовна со хумор, која му дава шойлина на срцеџо

Ова е кусата содржина на една од најубавите приказни на Волт Дизни, според кој овој великан на анимацијата го создаде цртаниот филм “Бамби”. Ако не сте ја прочитале досега, сега можете да ја погледате на ДВД, синхронизирана на хрватски јазик, а во издание на Continental Film

CONTINENTAL FILM

“Бамби е веројатно еден од најдобрите цртани филмови снимени досега”, Дејвид Кеис, CINEMAPHILE

“И ден денес ми доаѓаат солзи на очите кога го гледам овој филм. Тоа е Дизни во најдоброто издание”, Тони Пикчерс, PREMIERE

Подготвува: Аделина Христовска

ДАЛИ УЖИВАТЕ ВО ВРСКАТА?

Најнапред одговори на прашањата. Потоа, прочитај го решението. Ке најдеш корисни совети како да ја зацвртиш врската! Реши го тестов и ќе откриеш на кој начин. Не заборавај да ги прочиташ советите откако ќе го решиш тестот! Многу среќа!!!

- Добиваш шанса да напишеш сценарио за сапунска ТВ-серија. Која би била приказната?
 - Момчето се вљубува во манекенка или модел и почнува да ја бара на Интернет...
 - Вљубена девојка доживува бродолом и завршува на пуст остров...
 - Девојката доживува сообраќајна несреќа, останува во инвалидска количка и губи надеж во љубовта...
 - Вљубена девојка бега од дома и доживува авантури, за на крајот повторно да се врати дома...
- Мегасвездата Роби Вилијамс има голем број тетоважи. Дали би ти се допаднало ако твоето момче/твојата девојка има тетоважи?
 - Не знам - зависи од тетоважите.
 - Секако. Сигурно го има истетовирано моето име.
 - Не не би имал/а врска со таква/таков.
 - Ако навистина го/ја сакам ќе го прифатам тоа како имиџ.
- Која од овие реченици веќе ти ја кажал/а?
 - Спорт, друштво - неделав навистина немам многу време!
 - Сакам малку да бидам сам/а.
 - Зошто не ми се јави?
 - Штотуку си замина, а веќе ми недостасуваш.
- За момент помисли на твоето момче/ твојата девојка. Што чувствуваш?
 - Надеж, разочарување, надеж...
 - Мала љубомора.
 - Несигурност, нервоза.
 - Чувство на радост и среќа.
- Твоето момче/ твојата девојка сака да направите нешто заедно, но ти утре правиш тест. Што ќе направиш?
 - Не знам... но веројатно ќе учам за тест.
 - Се разбира дека ќе одвојам време за него/ неа. Ако треба ќе учам цела ноќ.
 - Задолжително ќе се чуеме дента. Можеби тоа ќе биде доволно.
 - Ке учам. Ако навистина ме сака, ќе ме сфати и ќе ме поддржи.
- Твој другар има големи љубовни маки. Како ќе го утешиш?
 - Не грижи се, ќе ти помине како на кутре!
 - Смирете се! Знај дека сè уште се сакате...
 - Почекај нека мине малку време. Не е сè толку црно како што изгледа.
 - Размисли зашто раскинавте, што беше причината за тоа...
- Поезија, љубовни писма, дневник - зарем таквите нешта не се демоде?
 - Да. Но за многу девојки тие претставуваат значајни нешта.
 - Зошто? Па и јас пишувам такви нешта. Тоа е прекрасно.
 - Да. Одвратна работа.
 - Јас не пишувам такви нешта, но се радувам кога ќе добијам љубавна смс - порака или љубовно писмо.

- Одлично ви оди во врската, но сепак едно нешто ви пречи, што?
 - Често се расправаме за глупости.
 - Не можеме постојано да бидеме заедно.
 - Често се чувствувам под притисок.
 - Многумина ни завидуваат поради среќата во љубовта.
- Твоите родители не ја одобруваат врската. Што ќе направиш?
 - Веројатно имаат право. Ќе раскинеме.
 - Врската ќе ни стане тајна.
 - Ќе се гледаме во училиште или на забави.
 - Ќе се потрудам да им објаснам некои работи за нас.
- Заедно сте во кревет. Лежите еден покрај друг. Како ќе се чувствуваш следното утро?
 - Чудно. Можеби се случило нешто.
 - Несигурно. Очигледно не ме сака доволно.
 - Многу се радувам. Не е сè во сексот...
 - Прекрасно! Конечно сме навистина близу.
- Размисли што може да ви недостасува во врската?
 - Доверба. Сакам да правам нешта сам/а, независно дали таа/тој се согласува.
 - Повеќе време да бидеме заедно.
 - Искреност. Глумам понекогаш за да избегнам конфронтација.
 - Мислам, апсолутно ништо!

Бодување

Секој одговор под а= 5 бодови под б= 15 бодови, в= 0 бодови, г= 10 бодови

Решенија

Од 0 до 40 бодови: Твојот партнер очекува од тебе да покажеш поголема иницијатива. Веројатно не зборуваш отворено за себе и многумина мислат дека ги криеш чувствата, па оттука не знаат како да се однесуваат кон тебе. Тоа по подолго време може да ти создаде проблеми во врската. Запомни: за врска се потребни двајца! Совет: покана за одане заедно во кино или покана за масажа.

Од 45 до 85 бодови: На твоето момче/ твојата девојка многу му/и се допаѓаш, но бидејќи понекогаш не си доволно доверлив/а или искрен/а, а можеби од невнимание, имате одредени мали проблеми во врската. Совет: настојувај да ја задржиш индивидуалната слобода, но дозволи му/и на твоето момче/твојата девојка исто така да ужива во својата. Налиши му/и порака: Моето срце ти припаѓа само тебе.

Од 90 до 130 бодови: Честитаме! Твоето момче/ твојата девојка се гордее со тебе и вашата врска има сериозна иднина. Совет: Налиши ги вашите имиња на едно личче и подари му/и го!

135 бодови и повеќе: Твоето момче/ твојата девојка многу те сака, но бидејќи премногу ги покажуваш чувствата, постои ризик дека го/ја притискаш. Од тие причини треба да се потрудиш да бидеш индивидуално поослободен/на. Совет: Веднаш напиши кусо писмо во кое велиш дека сакаш да му/и дадеш поголема слобода!

Подготвува: Аделина Христовска

СКАНДИНАВСКИ КРСТОЗБОР

	МАНАС-ТИРОТ НА ФОТОСОТ	НАЈВИСОК МОНАШКИ ЧИН	К	ТЕЧНОСТ ВО ЖИЛИТЕ КАЛИУМ	НАРОДНИ ТАНЦИ	ЛУКСЕМ-БУРШКИ СКИЈАЧ		ТВРДИНА СМОТРА ДЕВИТЕ	S	A	ФРАНЦ ВОЗАН РЕНЕ ЛИМФНА КЛЕТКА	ОКЛА-ХОМА
	МАЛИГНЕН ТУМОР РАК							ФУДБАЛЕР НА МИЛАН АНДРЕЈА ГРАШОК ЗА ЗИМНИЦА				
	ШИЛЕЦ ЖИТЕЛ НА ЕДНА ЕВ-РОПСКА ЗЕМЈА			СЕМЕ-НИШТЕ ГРАД ВО ПАКИСТАН								
	Ч		ДОМАШНО СТАРОИМСКО СВЕТИШТЕ ОБОЕНОСТ									АМЕР. АТ-ЛЕТИНАР, ЏЕСИ
	ГРАД ВО ЕСТОНИЈА НАШ ПУБ-ЛИЦИСТ И РЕВОЛУЦИ			ШКОТСКА РОДОВСКА ЗАЕДНИЦА ДОЖИ-ВЕЛИЦА						ИТ. КОМЕ-ДИОГРАФ, ДАРИО СПОКОЈ		
	Д											
	НЕПЛОД-НА ЗЕМЈА ПАТЕМНИ ЗАРАБО-ТУВАЧКИ								М ИМЕ (РАСТЕ) КОЛЕ НЕДЕЛ-КОВСКИ			
	Х							ЛИЛИЦА ИТАЛИЈА				
	ХОРМОН НА НАД-БУБРЕЖ-НАТА ЖЛЕЗДА									ТРСТ		
	ИНДИ-ЈАНСКО ПЛЕМЕ ВО СЕВЕРНА АМЕРИКА			"ТРЕМОЛО"								
	Ш			УДИНЕ ОВЧАР-СКИ СТАП, КРЛУК								
	ПРИГЛАД-НИК НА МУСЛИМ СЕКТА МАРК ТВЕН		ОНОМА ТОПЕЈА НА КРЕКАЊЕ ПЕЈАЧКА-ТА ЦОНС									
	НУЛА ПАРИ (ГРЧ.)	ИСУСОВИ-ОТ ПЕХАР ПРАШИНА										
	А					ИСТОК РЕКА ВО НИГЕРИЈА						
	ОВОШЈЕ СО ТВРДА ПУШКА (МН.)						ЕНЕРГИЈА					
	БАЛЕТ ОД АРАМ ХАЧАТУР-ЈАН											
	➔						РОПЕ					

ПОТСЕТНИК: ТИКА - град во Естонија; ЛАХОРЕ - град во Пакистан; ИНИ - река во Нигерија;
ГРАЛ - Исусовиот пехар на Тајната вечера; САЛИЦИЛ - бел прав што се става во зимницата

БЕЛ КРСТОЗБОР

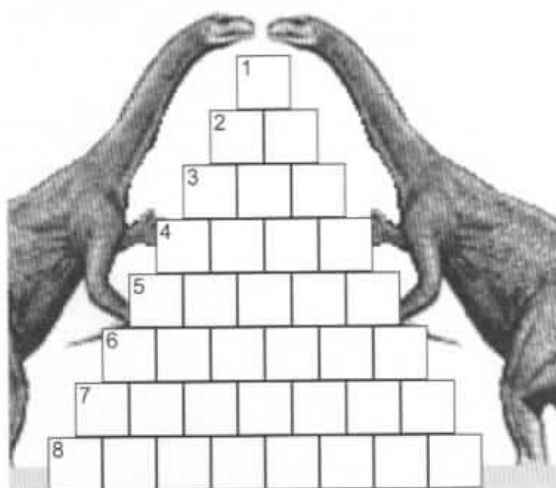
Црните полиња треба сами да ги пронајдете. Нивниот број за секој ред и колона означен е по рабовите од ликот.

ХОРИЗОНТАЛНО: 1. Наш рудник за олово и цинк - автодром во Белгија, 2. Број под дробната линија, 3. Тиганици - знак за тон, 4. Украс на прстот (дем.), 5. Латинско машко име (Титус) - катран, 6. Голема водна површина (светско море) - иницијалите на поетот Неделковски, 7. Лажач, измамник (разг.) - автознак за Австрија, 8. Ноќевалиште, конак - плетеница, 9. Автознак за Тајланд - разнобојно, 10. Едно од Големите Езера во Северна Америка - град во Иран, 11. Знак за час - соперници, 12. Јапонски театар - стоти дел од динарот, 13. Името на револуционерот Николов - француски писател, Виктор, 14. Антиквар, 15. Такса - автознак за Луксембург, 16. Борба со замислен противник во џудо и карате - лична замена.

ВЕРТИКАЛНО: 1. Карактеристичност, значајност (предупредливост), 2. Филмска слика, тотал, гроплан - знак за реомир - соработник, компањон, 3. Гупа од шестмина - широчина, пространство - француски писател од романско потекло, Тристан (основач на дадаизмот), 4. Еден од Сократовите тужители - оска (герм.) - боен отров (нарчен по белгискиот град Ипр каде што првпат бил употребен), 5. Машко име, нагалено (Ристе) - апарат, уред - Меѓународна унија за финансиско и даночно право, 6. Вид лосос - такса за членување, 7. Автознак за Перу - вид хартија од вредност - стилска фигура - знак за тон, 8. Машина за производство на електрична енергија (комбинација на електромотор и генератор) (мн.) - вид граблива птица (мн.).

	1	2	3	4	5	6	7	8	
1									1
2									0
3									1
4									0
5									2
6									1
7									1
8									1
9									1
10									1
11									1
12									2
13									1
14									0
15									1
16									2
	1	2	2	2	3	2	3	1	

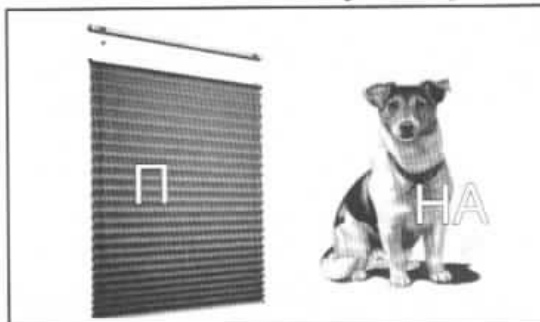
ПИРАМИДА

Секој нареден збор се добива со анаграмирање на претходниот откако на истиот ќе му се додаде една буква

1. Автомобилски знак за Германија, 2. Скратеница за доктор, 3. Височинка, 4. Француски моден креатор, Кристијан, 5. Италијански артист, Алберто, 6. Произведувач на сода-вода (мн.), 7. Весели, среќни, 8. Праисториско животно.

РЕБУС (8,5)

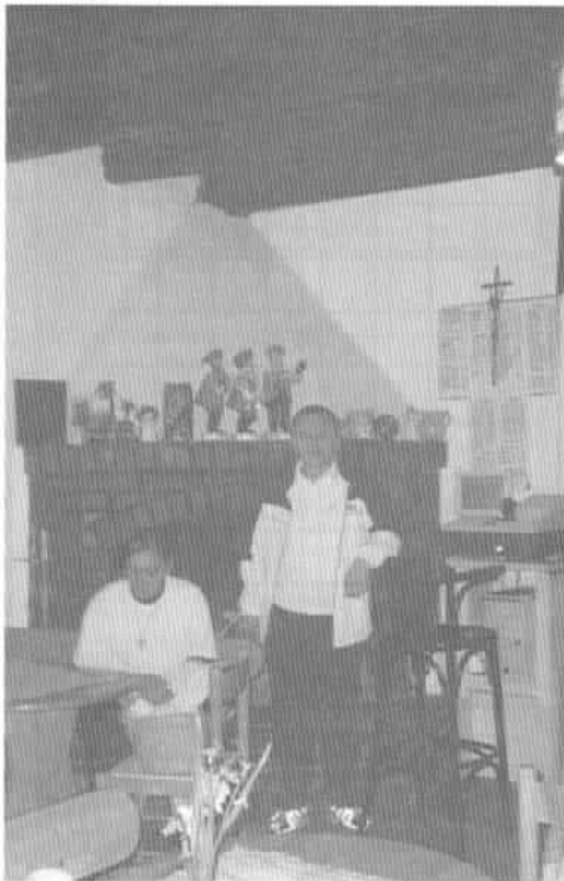
Б Р З О З Б О Р К А

Играат: сенегалскиот фудбалски интернационалец Ибрахим и африканскиот штрк. Треба да ги пронајдеш вистинските имиња а потоа, неволу пати брзо да ги прочиташ на глас. Што ќе слушнеш?

Во њосеџа на македонски љосџиџели во Исџра

ЗА СЕКОЈ УСПЕХ НЕПРОЦЕНЛИВА Е УЛОГАТА НА ЖЕНАТА

На западниот брег на Лимски Канал, точно на половина пат кон Врсар се наоѓа Фленги. Ова мало место, со своите 82 метри надморска височина, се издига над преубав простор опкружено со многу дабови и лескови шуми и неколку рида до 150 метра височина. Фленги е крстопат

со многу добро обележани, маркирани и во туристичките карти внесени вински и маслиневи патеки, како и со планинарски, јавачки и пешачки спортски и рекреативни патеки. Таквата положба му овозможува, и при најголемите жештини, особено ноќе, пријатна свежина исполнета со

*- На нашиџе Македонци, коџа би
дошле кај нас, би им џи џонудил
исџарскиџе сџецијалиџеџи -
риби, каламари и морски џлодоџи.
џџом дошле обџе, нека џи
џробааџ џиџе јадења, вели
нашиџи домаќин Благоја
Јовановски.*

мирисите на јодот од морето и вегетацијата на околните шуми.

Токму во оваа одамна заборавена и со години недопрена рурална природа е ресторанот "Фленги", а околу 500 метра понатаму кон Врсар и новоотворениот ресторан "И. Клита", на нашите сонародници Благоја Јовановски - Струја, сопругата Менка и синовите Душко и Горан. Во обата ресторани се послужуваат специјалитети од месо и риба, јадења според европската и медитеранската кујна, ражни со прасиња и јагниња, скара на кумур од разни видови месо и риба, а сето тоа понудено со богата карта на врвни видови вина, пиво, алкохолни и безалкохолни пијалоци.

Оддалечени 3 километри од плажите на Лимскиот Канал и 7 километри од Врсар, овие објекти во туристичката сезона на гостите им овозможуваат користење на сите благодати на сонцето и морето во овој дел на поречкото крајбрежје. За тие што сакаат неколку денови или целиот одмор да го минат во овој крај, џубезниот домаќин вели: "Во домаќинска куќа секогаш ќе се најде место. Овде немаме апартмани, но ги имаме во нашиот пасион-ресторан "Оскар", на 7 километри одовде кон Пореч, во живописното место Фунтана, каде нудиме апартманско сместување за 20 гости. Пасионот е оддалечен двеста метра од морето. Во трите наши ресторани, јадењата се скоро исти, но не и готвачите, а тоа гостите брзо го забележуваат и се определуваат са едно јадење во едниот, а за друго во другиот или третиот ресторан. Кај нас, гостинот е секогаш во право", нагласува нашиот домаќин Благоја Јовановски-

Струја, инженер по кулинарство. Токму и затоа гостите од Германија, Швајцарија, Италија и другите европски земји дваесеттина години по ред му дааѓаат во сезоната, а зиме не ретко контактираат со писма и телефони, особено за време на празниците.

Главен иницијатор на идеите и акциите е сопругата на Благоја, Менка, со која е во брак над 25 години: "Не е добро да ја фалиш многу жената, а таа да те слуша, оти ќе се расипе", ни вели овој роден Тетовчанаец.

- Дали и госпоѓата Менка е образувана во подрачјето на угостителството?

- Не, таа е економска техничарка, но има креативна дарба речиси на сите полиња - од аранжирање, декорации, готвење, месење, приготвување слатки, набавки, сметки и пресметувања, ангажирање на капацитетите и друго.

Сметам дека најповеќе сторила што ни ги воспита и насочи децата во оваа дејност, па сега без проблем можам да им дадам било каква задача или работа во трите ресторани, каде што работат синовите и снаите. Нашата ќерка Наташа живее во Македонија.

Во моментот пристигна и домаќинката Менка, па нормално беше и со неа да поразговараме.

- Што има во понудата на вашите ресторани и дали има нешто што особено би го истакнале?

- Да почнам од последново - студентите предјадења или како кај нас ги викаат мезетлаци. Тие се огледало на секој ресторан, па затоа многу внимание им посветуваме

"ФЛЕНГИ" - 200 седишта; "И. КЛИТА" - 200 седишта во местото Фленги и пансион "ОСКАР" во Фонтана со 20 апартмански сместувања и 150 седишта, сите во сповственост на приватниот угостител БЛАГОЈА ЈОВАНОВСКИ-СТРУЈА, каде работи заедно со сопругата МЕНКА, синот ДУШКО со снаата ВАЛЕНТИНА и двеиполгодишната внука САКИ, како и синот ГОРАН со свршеницата БРАНКИЦА. Сите тие ангажирани се во овие објекти, особено во времето на туристичката сезона. Освен нив ангажирани се над 25 постојано вработени помошници.

на квалитетот на пршутата, сирењето, месото, рибата и другите јадења, како и на количината и квалитетот на подготвување и аранжирањето. Но, тоа е само дел, бидејќи и послужувањето е сигурно многу важно, ако не и најважно. Печеното месо на ражните - прасе или јагне, застапено е во сите ресторани. Понудата од скара, приготвена на кумур, ни е разновидна и богата, а потоа следат неколку видови супи, готвени јадења од истарската кујна: фуџи, њоки, равиоли и друго, различни сезонски салати, риби и рибиј специјалитети, каламари, морски плодови и слично.

- Што би им понудиле на нашите Македонци, кога би дошле кај вас?

- Тоа јас ќе одговорам, се смее Благоја, па вели: "Истарски специјалитети - риби, каламари и морски плодови. Штом дошле овде, нека ги пробаат тие јадења!

А Менка, со копнеж по Македонија, вели:

- Би ги пречекала со шопска салата, мастика, печени пиперки на жар, домашно овчо сирење... Има наши јадења колку сакаш: македонска јанија, турли тава, дроп сарма, неизбежното тавче гравче, пити, месено, колку сакаш и како сакаш, само да ги поздравиме сите Македонци до кои весников ќе допре. Само да ни дојдат. Убаво ќе си поминат со нас и кај нас."

Толку беше времето за средба со семејството Јовановски. Гостите доаѓаа, а тие во оваа куќа и во оваа работа се најважни.

Р. Димовски

ТУРЛИТАВА

на Менка Јовановска од ресторанот "Фленги" во Истра

Порција за 4 лица

Потребно е: ½ килограм свинско или јунешко месо (најдобро и од двата вида)

2 средно големи главици кромид

1 килограм сезонски зеленчук: пиперки, домати, црни патлиџани, тиквички, летна зелка, бамја

Подготвување:

Месото се сече на парчиња и се динтува со кромид во парава. По вкус се додаваат зачини: сол, црвен пипер, црн пипер, вегета. Откога кромидот ќе стане "стаклест" - сивкасто просирен, се додава зеленчукот и се пржи додека месото не омекне. Сето тоа се става во земјена тава, му се додава месна супа (не треба да се прелие над зеленчукот) и се пече во топла фурна, без многу отворање, но сепак внимавајќи пиперките да не изгорат. Се служи топло, но не многу жешко, за да можат луѓето да ги почувствуваат сите ароми на месото и зеленчукот.

PROTEST PROTIV HTV-A

Poštovani,

Veliki sam poštovalac Hrvatskog naroda, povijesti i kulture i smatram da su Hrvati nama, Makedoncima, među najiskrenijim prijateljima.

Kao veleposlanik Republike Makedonije u Stockholmu, Švedska, imam zadovoljstvo da redovno pratim vaš satelitski program, a kao bivši novinar oduševljava me vrlo visoka razina profesionalizma i kvalitete svih vaših programa, osobito govornih emisija.

Sa žalošću, međutim, moram vam priopćiti da sam gledajući vaš muzički program "100% Ja" emitiran utorkom, 22.03.2005. u kojemu je gostovao Zlatko Pejaković, bio šokiran kada je on otpjevao i predstavio kao "Slavonsku pjesmu" jednu potpunu makedonsku pjesmu iz Ilindenskog razdoblja: "Jas Metodi Patčev od Ohrida..." G. Pejaković, koji je izjavio u toku emisije "da mrzi laž i prijevaru" trebao bi se postidjeti ovim postupkom jer je sasvim očigledno da je riječ o najobičnijoj krađi (melodija "njegove" pjesme je identična s makedonskim originalom, ali se on očigledno potrudio da izmjeni tekst i umjesto riječi posvećenih velikom makedonskom revolucionaru i grandioznoj Ilindenskoj epopeji, otpjevao je neke bljutave, prizemne, nazovi ljubavne motive nalik

na novokomponirani srpski šund).

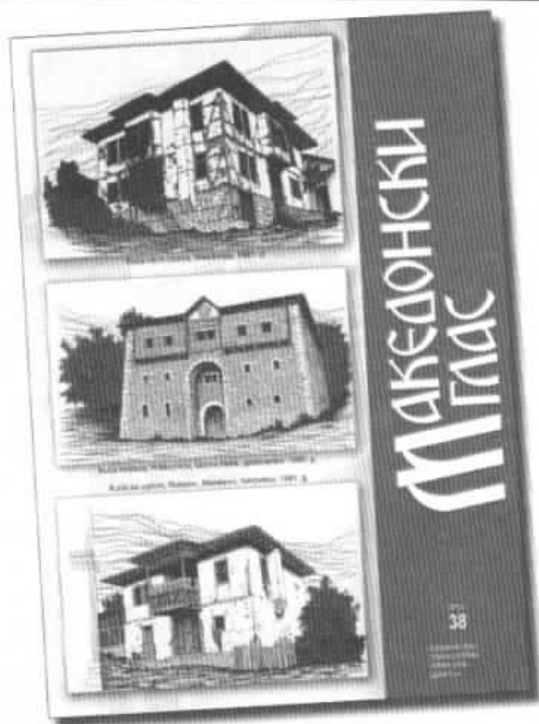
Dragi prijatelji, smatram da HRT treba najhitnije reagirati na laži izrečene od g. Pejakovića i skinuti tu pjesmu sa svog programa, ili bar najavljivati je kao izvornu makedonsku pjesmu s hrvatskim tekstom. Hrvatska je dovoljno bogata sa svojim prelijepim folklorom i nema potreba da je osobe kao g. Pejaković "kite tuđim perjem"!

Uostalom, kad se već moramo suočavati s praksom da nam Bugari, Srbi, Albanci... najbrutalnije krađu naše pjesme i uopće našu kulturu baštinu u cjelini, najmanje je za očekivati da će se to dešavati i u Hrvatskoj koja je uvijek bila korektna po tom pitanju.

Kanim obavijestiti moje Ministarstvo za kulturu kako bi pokrenulo postupak za sudsku zabranu da se pjesma uvrsti na CD "10 Slavonskih pjesama" u okviru Antologije hrvatskih pjesama, jer ovakve su stvari jednostavno nedopustive!!

S dužnim poštovanjem,

Mr. Martin TRENEVSKI, Veleposlanik Republike Makedonije u Švedskoj

ЦЕНОВНИК ЗА ОБЈАВЕН РЕКЛАМЕН ПРОСТОР ВО МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Страниците на нашето списание "Македонски глас" отворени се и за Вашите реклами. Доколку сакате Вие и Вашата фирма да се рекламираат на нашите страници, доволно е само да се јавите на телефонот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска или испратите понуда на нејзината адреса, а ние од Редакцијата веднаш ќе ги исполниме Вашите желби. Ценовникот за користењето на рекламниот простор е:

ФОРМАТ	ЦРНО-БЕЛО	КОЛОР
1/1 A4	600 куни	900 куни
1/2 A4	450 куни	600 куни
1/3 A4	300 куни	450 куни
1/4 A4	225 куни	300 куни
1/8 A4	150 куни	225 куни

Во очекување на нашите взаемни контакти,

Редакцијата на "Македонски глас"

ПРЕТПЛАТА НА МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Драги наши читатели,

Доколку Вие, кои редовно го читате нашето списание, сакате да станете негов претплатник и тоа редовно да пристига на Вашата адреса, Ви нудиме можност да го сторите тоа. Доволно е со писмо да се обратите на адресата на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Масарикова 16/1, 10000 Загреб, во кое ќе ја приложите потврдата за Вашата платена претплата (жиро сметката на заедницата е: 2340009-1100038804, а матичниот број: 3805760) и читко да го напишете Вашето име и адресата на која сакате да Ви пристига секој нов број на Македонски глас.

Претплатата на Македонски глас за Хрватска, со платена поштарина, изнесува 40 куни годишно, додека пак претплатата на ова наше списание во странство, се разбира со платена поштарина, изнесува 80 куни месечно или 11 евра.

Со надеж дека наскоро ќе нисе јавите,
искрени поздрави од
Редакцијата

ПАТ ВО МИНАТИТЕ ВРЕМИЊА

Зимата веќе дошла до езерото. До најдлабокото, чисто и бистро како солза со стотици километри оддалечено од очите и осетот, но најблиско до срцето, што границите од него не далат. До кпнежот наш потемнеле гулабите, станале некако сиви, како облаците кога се собираат над Галичица. Овој пат Охрид се капи под сончевите зраци, над него сино високо небо, а под него мирното езеро синее, како око што бдее над мирот на вечниов град и зелените поли на планината, што досегаат до водата. Стојам на ѕидот над кубето на "Света Софија", слушајќи ги свечените псалми на минатото. Тоа се пораките на вековите и минатото.

Застанат овде се чувствувам како гулаб со раширени крила, летам над пукнатината на утробата на мајчица земја, што со векови нѐ носи, храни и богато нѐ дарува. Од полите свои, со чесната остарена рака Арената ни ја подава и вистината дека ништо случајно не се случило во ова света земја.

Секогаш имало солзи на тага и жал, но и радосници. Се живеело, сакало, јадело, пиело и умирало, секогаш гордо со верба во утрешниот ден. Со погледот се чекорело кон ѕверовите со мечот стегнат во цврстата рака. Ете, тука сме многумина, да ги отвориме страниците на закопаните и со векови затрупаните вистини и легенди.

Уште со еден поглед упатен некаде од над Канео, го погалив езерото и тргнав нагоре по скалите кон Плавошник и крстот, кој во височините го допрел небото, праќајќи ги

молитвите за душите на оние што заминале и се скриле во маглите на вековите, како и на оние што сѐ уште одат по земјава, но неверуваат првенствено во себе, земјата и народот, а потоа во она другото - метафизичко, со рацете недопирливо. Почиваат коските на Свети Климента и тој бдее на старите темели од својата градба на "Свети Пантелејмон", нежно милувајќи ги крововите на Охрид,

драгоцената ризница на човечкиот род. Ноќе кога е времето тивко, под лаквите и кубето на новата "Свети Климентова" црква се слушаат јасните пораки за оние што сакаат, разбираат и сакаат да разберат.

Прошетав низ црквата. Велат недовршена... Нема недовршени цркви, штом се помислило на неа и копачот во темелот земјата ја отворил. Таа е сторена во човекот и душата, а свежите догоруваат, па излегов на портата.

Пред мене гордиот царски Самуилов град. Високите ѕидови и кули, со Македонското знаме над широките, високи порти. Се упатувам кон влезот, чувствувајќи се, како можам поинаку, освен царски, овде во царскиот град?

Тажен долг писок на гајдата го свири "Тешкото". "Тоа било секогаш и од секогаш и останало од векови. Тоа се чувствува од земјата од која извираат одново ископаните делови на Самуиловиот град", ни вели Охриѓанецот, Игор Вероски, кој уште како дете, го доживеал Самуила, играјќи се во овие кули.

Охрид